

nyos — és az
szigorú lett.
báróm, vajjon
apostolainkkal
okát és vajjon
kimélni mélt-

magasztosabbra
és a megtorlás
ben szabadna

al, amelynek
vak gyűlölet

em gondol az
kat bekehaj-
a jeruzsálemi
adásban ma-
stván diako-
ló csöcselék
n bizonyára
ajtáról, amit
Tiber mögé,
m gondolok,
ásomnál fog-
dvözítőt nem
hanem Ró-
osa, Herodes
ngó szentet
örült fölté-
v járt el vele
avaros idejé-
ama zélos-
s, sem Tibe-
rérel érvé-
mban a Bib-
tem, hanem
kor Lukács
szól az Ud-
ogy a Naza-
tus császárt
embe, gon-
szerint ugy-
den bizony-
sószerűtbe,
ama viha-
esztina föld-
Tiberius el-
jat, de ne
kell előzni
egyek jöhet-
zopolozásra
az időben,
váltását hir-
k minden
g beleásta
nak táborá-
ó Szent Já-
tése a lélek
és leereszt-
tet. Hiszem
elvének

dap egyre
don, dialo-
ezze el őt
ugy érezte
ki legendás
hogy az
tagadta a
zött trans-
za is tér-
zba, abból
egyházra-
is kocká-
vannak és
n, ó az a
livegre és
nak. Becs-
tránytűtét
eon, a tar-

dvességed,
császáriak
előtt az
ten meg-
plint nem
való dolgot
ó nép szí-
ó utján és
edett?

oooo
tben

KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77
Str. Baron L. Pop 10

SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77
Éjjeli telefon (nyomda) 2-02

ELŐFIZETÉSI ARAK:
Egész évre 1150 Lei
Félévre 600 "
Negyedévre 320 "
Egy órára 110 "

XI évfolyam * 107. szám

1928 május 16 Szerda
* 5688 Ijja: 26 *

Cenzurat: Suctu

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

A német polgár a választásokban

Amióta a mai világrendben a közép- és nyugateurópai államok kialakultak — a háborús változásokat hagyjuk most figyelmen kívül — a polgár és az állam há szövetsége. voltak egymásnak. A polgár hazafi volt, hűve az államnak, akármilyen volt, akármilyen politikai, az állam viszont igyekezett olyan politikát követni, mely polgárai érdekeit — a mindenkori kormány nézete szerint — legjobban megfelelt. A polgár élte a maga világát, gazdálkodott vagy ipart űzött, kereskedett vagy valamilyen foglalkozást folytatott, esetleg, ha megtehetné, tőkéjének kamataiból élt s rendes körülmények között csak három ponton találkozott az állammal: mikor katonai szolgálatot teljesített, mikor adóját vetették ki, s mikor parlamenti választások alkalmával választói jogát gyakorolta.

És a korszak volt — polgári liberalizmusnak is nevezik — a polgárság aranykora. A békességnek és csöndnek azonban hamar támadt megbontója. A polgárság ellenzékét kapott s ez az ellenzék azokból az elemekből keletkezett és gyarapodott, melyek magukat elsősorban gazdasági helyzetüknél fogva a polgári osztályon kívül állóknak érezték. Szociálisták, kommunisták, szociáldemokráta, akik nyíltan a polgárság uralmának megdöntésére törekedtek, s akik egyáltalán nem igyekeztek azokat az eredményeket gyakorolni, melyek a „gutgesinnt“ hazafiakat jellemezték.

Harc indult meg, s ebben a küzdelemben a polgárság kénytelen volt hadállását mindinkább hátravonni, s ahol a szociálisták nem is győztek teljes mértékben, álláspontjukat az állam politikájában mégis jelentékeny mértékben elveszíthették. Az állam nem csak a polgári elemek állama lett, de a polgárság ellenzéké is s e harc eredményeképpen, mely azonban még ma is messze van a befejezéstől, a kormányok kénytelenek — beválasztott vagy anélkül — kompromisszumos politikát folytatni. A polgár elvesztette kizárólagos uralmát és befolyását az államban, s kénytelen elismerni olyan intézkedéseket és olyan intézmények létesítését, melyek már ennek a kompromisszumos politikának a következményei.

A világháború után a legtöbb államban állandósult ez a megegyezéses, kölcsönös engedelményekbe alapuló politika. Ahol szociálisták kormányok kerültek az uralomra, nem vitték keresztül 100%-ban a párt által hangoztatott elveket, s ahol polgári kormányok kerültek felül, ott viszont szocialista nyomás alatt voltak kénytelenek reformokat életbe léptetni. Nagyjában ez a mai nyugat- és közép-európai politika képe s ennek a politikának jegyében folytak és folynak le azok a parlamenti választások, melyek ennek az évek politikai történetét oly nevezetessé teszik.

A most folyó német választási mozgalom egy olyan dokumentumot szolgáltatott a polgárság fent jellemzett küzdeleméhez, mely mindennél jobban bizonyítja ezen osztály régi értelemben vett érdekeinek háttérbe szorítását s mindennél jobban jellemzi a liberális aranykor óta történt nagy változást. Jelentékeny gazdasági tényezők, érdekképviseletek, a hamburgi, lübecki, bremeni, hamburg-wilhelmsburgi kereskedelmi és iparkamrák felhívást bocsátottak ki a német

Pénzügyi ellenőrző biztos kiküldetését kívánják a stabilizációs kölcsönt folyósító külföldi bankok

Három évig volnának ellenőrzés alatt Románia pénzügyei. A kormány minden eszközzel meg akarja akadályozni az idegen kontrollt

(Bucuresti-Bukarest) május 15. Az Uj Kelet tud: Azulán a két napig tartó igen nagy optimizmus után, amely a kormány körében a külföldi kölcsön ügyében tapasztalható volt, újabb nehézségek mérültek fel a tárgyalások befejezésének útjában. Bratianu Vintila miniszterelnök ugyanis tegnap este táviratot kapott Párisból, a tárgyalások vezetésével megbízott Victor Antonescutól, aki azt közölte, hogy a kölcsön kibocsátásában érdekelt nemzetközi bankszindikátus arra törekszik, hogy pénzügyi szakértőt bevezessenek ki Romániába, amint az mindenütt máshol történt, ahol külső segítséggel hajtották végre a valutareformot. A pénzügyi miniszterelnök ezt a felhívást szívesen fogadja, de a kormány minden eszközzel meg akarja akadályozni a külföldi ellenőrzést.

Ami maradt Romániában és ellenőrzés alá a pénzügyi helyzet kialakulását és egyben erről informálná is az emissziós bankok szindikátusát. Antonescu jelentése örüsti meglepetést keltett a kormány körében és Párisba küldött válaszában a miniszterelnök azt az utasítást adta Antonescutnak, kövessen el mindent, hogy a nemzetközi bankszindikátust eltérítse szándékától. A bukaresti lapok szerint Bratianu állítólag azt is megtáviratozta Antonescutnak, hogy a pénzügyi ellenőrző biztos kiküldetésének elvetését azért kell mindenáron leszögezni, mert különben ezt az ellenzék könnyen kihasználhatná a kormány elleni agitációjához.

A fenti táblázat szerint tehát 1.333.902.000 aranyfrank értékű háboru előtti kölcsönkötvény van még forgalomban, amelyből mintegy 300 millió francis kézen van, míg 400 millió német kézben. A Schroeder angol bankház a tárcájában levő román járadékokért állítólag 40 millió aranylejt kár. Hogy mennyi van belgák, angolok, svájciak kezében, arra vonatkozólag nem állnak rendelkezésre adatok; de hogy mennyivel fogja e járadékok aranyszolgálatát megterhelni a költségvetés, az világosan látni a táblából. Minthogy a járadékokat az állam 40 éven belül váltja be, az évi amortizáció — ha csak a még forgalomban levő járadékok felét revalorizálják is — mintegy 467 millió aranylejt, vagy 534.4 millió papírlejt; ehhez hozzászámítandó még 600 aranymilliónak és egy-negyed százalékos kamata: átlagban 28.05 millió aranylejt; azaz 897 millió papírlejt. Így a revalorizáció évente átlag 1.25 milliárd papírlejtbe fog kerülni.

Milyen terheket jelent a háboru előtti román járadékok valorizációja

A liberális kormány erőfeszítései, hogy külföldi kölcsönt vehessen fel, dacára a francia kormány minden támogatásának, mindaddig nem vezettek eredményre, míg a kormány nem rendezte a külföldi háboru előtti járadékulajdonosokkal a kölcsönrevalorizáció kérdését. Mint felhívatalos jelentések tudtul adják, a valorizáció felölle a háboru előtti román járadékoknak majdnem egész komplexumát. Így aranyban fogja fizetni Románia a következő járadékok törlesztési részleteit és kamatait:
4%-os járadékok: 1889, 1890, 1891, 1894, 1896, 1898, 1905, 1905 évi konvertált, 1908, 1910 évi kibocsátások.
5%-os járadék: 1903
4%-os járadék: 1913.
A revalorizáció 40%-kal kezdődik és 1951 január 1-én éri el a 100%-os kvótát.

Mindenen járadékok törlesztése új terv szerint fog történni és 1970 július 1-ig fog tartani.

Mit jelent a revalorizáció Románia szempontjából? Milyen újabb megterhelést hoz? A járadékok állásáról az alábbi táblázat nyújt felvilágosítást:

kibocsátott forgalomban	összeg	1927 végén
1889 évi 4%-os	50,000,000	23,666,500
1891 évi 4%-os	274,375,000	46,642,000
1891 évi 4%-os	45,000,000	23,217,500
1894 évi 4%-os	120,000,000	74,155,000
1895 évi 4%-os	90,000,000	59,688,500
1913 évi 4%-os	185,000,000	144,088,000
1898 évi 4%-os	180,000,000	154,377,500
1905 évi A. B. széria 100,000,000		79,161,000
1905 évi konvertált	424,613,000	335,716,500
1908 évi 4%-os	70,000,000	52,840,000
1910 évi 4%-os	128,000,000	110,537,500
1913 évi 4%-os	250,000,000	229,909,000

Bizonyos, hogy a revalorizáció elkerülhetetlen volt; de a kormány ott követelt el hibát, hogy ezt a kérdést nem rendezte már évekket előbb, amikor a németek igen meg lettek volna elégedve egy 15%-os revalorizációval. Azt, hogy a németek már egyenlő elbánást követelnek a többi hitlezővel és követelésük elől nem zárkozhatott el a kormány, hiszen a tőke internacionáléja a háboru után még szilárdabb lett, mint annak előtte.

Megnyílt Reven a Zsiny-barlang
NYARALO
nap 180 lej, panzió 4-szeri étkezéssel
Május 20-án nagy ünnepély táncgal. —
Állandó zene. Vasutállomás **Pestera**

valasztókhoz, s ez a pártpolitikától mentesnek szándékolt kiáltvány a német polgár jalkiáltása. Az összes pártok választóihoz szól pártkülönbség nélkül, s a rossz gazdasági helyzet megemlítésén kívül három fontos kívánságot formál. Az első a drága állami és községi közigazgatás olcsóbbá tétel. Takarékoskodás által. A második: az adók és közterhek leszállításával a tökélepközösdést újra lehetővé tenni, s a harmadik: a tulságba vitt állami szociálpolitika leépítése. A felhívás rámutat arra a tényre, hogy a német gazdasági élet évek óta küzd a túlzott közterhek lezárításáért. A különböző érdekképviseletek hiába igyekeztek azonban gyakorlati javaslatokkal csökkenteni az évről-évre növekvő költségvetést, mely az 1913 évi 6 és fél milliárd márkáról ma már 20 milliárdra emelkedett. A kormányhoz és a parlamenthez intézett figyelmeztetések, hogy a közigazgatás feladatait korlátozzák és takarékoskosságot vigyenek keresztül: meg-

hallgatás nélkül hangzottak el. A legtöbb az állami és községi költségvetések egyre jobban emelkedtek. A szükségesnek és jogosnak elismert szociálpolitikán túl az állam óriási apparátussal s mindig növekvő költséggel olyan jóléti politikát folytat, mely más államokét is jóval felülmúlja. Ezek a kiadások pedig azokra a körökre esnek, melyek jövedelmükkel és még meglévő vagyonukkal éppen a közigazgatás haladásának legfontosabb tényezői. A magángazdaságra háramló ezek a terhek azonban olyan mértékben növelik a termelési költségeket, hogy a külföldi verseny mindjobban meghódítja a belföldi piacot. A közüzemek adómentessége is súlyos hátrányt okoz a magánüzemeknek. A kereskedelem és ipar számos tényezője áll az elgőlt kérdés előtt, hogy a súlyos terhek alatt meddig tudja még magát fenntartani. Nem szabad elhatározásból, de kényszer alatt egyesülnenek egymással, vagy szünnel megüzemek, ami a termelés visszafejlődésére és

a munkanélküliség növekedésére vezet. Felelősségének tudatában sem a kormány, sem a parlament nem nehézi tovább ezt az elkeseredett létező folyó küzdelmet anélkül hogy ne fogantatosítana azonnal intézkedéseket ennek a hallatlan kényszerállapotnak a leküzdésére. A súlyosan érintett gazdasági tényezők nincsenek tovább abban a helyzetben, hogy létüket egy óriási módon feljutt bürokráciának feláldozzák. A legtakarékosabb államháztartás elveinek figyelembevételével meg kell adni a német népnek azt a lehetőséget, hogy újra a gazdasági életre hasznos tőkék képződhessenek. A közterhek mai magassága valóságos büntetés arra, aki alkalmazottakkal és munkásokkal végez termelő munkát. Le kell ezért szállítani az adókat, melyeket jórészt a vagyonból fizetnek, egyszerűsíteni és olcsóbbá tenni az állam és a községi igazgatás, csökkenteni kell a községi igazgatás feladatait, s a szociális és kulturális feladatokat csak olyan mértékben

szabad megvalósítani, amely egy eiszegé- nyedett ország eszközeivel arányos. A szociális biztársítást magán-gazdasági ala- pokra kell fektetni.

A felhívást aláíró kamarák hangsú- lyozzák, hogy minden politikai tevékeny- ségtől távol állnak. A felállított követel- lések gazdasági szükségszerűségek, me- lyeknek teljesítése a kormány és a köz- igazgatás dolga. A közeli választások előtt azonban figyelmeztetik a német né- pet a fenyegető gazdasági szerencset- lenségre, s ezért fordulnak az összes pár- tok választóihoz, hogy a fenti követel- sék keresztülvitelében az egész német nép hasson közre.

Ez a felhívás a polgár szótára az el- len az állam ellen, mely már nem ki- zárólagosan az övé. Mert a súlyos adók megszorításánál, a nagy terheket jelen- tő szociálpolitikai intézkedések létesíté- sénél a nép nem polgári elemeinek már

nagyobb szótuk volt, mint a régi pol- gárságnak, s meg kell állapítanunk, hogy a polgárság aranykora óta bizony lénye- gesen megváltozott a helyzet.

Nyolevan évvel ezelőtt bocsátotta ki Marx és Engels a proletárság kommu- nista kiáltványát, a polgári pártok és a polgári állam ellen, s ma a Hansa-város- sok polgársága fordul az ellen az állam ellen, mely a tökéletpozíciót akadályozza és a polgárság vagyonából tart fenn jó- léti intézményeket.

Az idő szerelő azonban semmiféle kiáltvánnyal sem tudja a gyengülő pol- gárság megállítani. Megyünk feltartó- ztathatatlanul az igazi demokrácia felé, mely a mai helyzethez viszonyítva egyes elemeknek gyűlölet, másoknak meg- erősödést jelent, de a nép összességének boldogulását biztosít, munkát és békét.

Ligeti Sándor.

Az első interjú Európa leggazdagabb emberével

Sir Basil Zacharoff — cáfol

Berlin, május 15. Európa leggazda- gabb embere nem — Rothschild, nem is egyik régi arisztokrata, sőt nem is a híres hadimilliomosok közül valamelyik, hanem — sir Basil Zacharoff.

Kicsoda Zacharoff? Erre a kérdésre nagyon kevesen tud- nának akár csak megközelítően pontos választ adni. Zacharoff ugyanis a világ egyik legtitokzatosabb alakja. Angliá- ban, amelynek állampolgárságát még a háború előtt megszerezte, ma ol mystery-nek, »a rejtélyes ember«-nek nevezik. Annyi bizonyos, hogy levantei eredetű, hétnyolc nyelvet beszél.

fégyverszállítását szerezte vagyona- t és évtizedeken keresztül fő- részvényes-tulajdonosa volt a mon- teciariói kaszinóknak,

amelyet csak nemrégiben vásárolt tőle vissza az alapítónak, M. Blanc-nak a családja. Amíg egyéb hír Zacharoffról közszájon forog, az nem ellenőrizhető. Az öregur nem közlékeny természetű, soha életében nem engedte meg magát például lefotografáltatni, arról nem is beszélve, hogy soha újságírónak inter- jút nem adott. Az első interjút vele most sikerült dr. Erich Krünes-nek, a Berliner Nachtausgabe egyik munka- vársának csinálnia, aki azzal tudta erre rávenni, hogy felszólította, cáfolja meg a róka elterjedt állításait. Ennek az ajánlatnak nem tudott a ravasz görög ellentálni és a monteciariói Hotel de Paris-beli szobájában, ahol évek óta lakik, buzgón nekilátott a demontik- nek:

— Nem igaz az — kezdte — hogy egy hercegi villában lakom a Rivérián és hogy ott, mint egy német lap leg- utóbb írta rólam, gáláns kalandokat bo- rítok le. Én nem vagyok egy Don Juan és évek óta itt élek ebben a ho- telben, ahol természetesen nem lehet bacchanáliákat és orgiákat rendezni.

A cáfolat ötven percentben helyt- álló. Sir Basil Zacharoff csakugyan szállóban lakik és nem hercegi palotá- ban. Viszont, ami a gáláns kalandokat illeti, a fehérbajuszos és kecskeszakál- las, mozgékony öregurat állandóan kis táncosnők társaságában látni.

— Nem igaz — folytatta Zacharoff az interjút — hogy politikával fog- lalkozom. Az üzleti titkaimat nem va- gyok hajlandó elárulni és innen kelet- keznek a kombinációk. Egyszer azt terjesztik rólam, hogy Venizelossal ál- lottam összeköttetésben, máskor, hogy én finanszíroztam Konstantin királyt.

Egyik sem igaz. 50 év óta nem voltam Görögországban és egykori hazám őszintén szólva nem is érdekel.

Ez a része hihető a cáfolatnak. Za- charoff sohasem volt idealista.

— Igaz az — kérdezte az újságíró — hogy ön finanszírozta Trebitsch- Lincoln politikai kalandjait?

— Most hallom ezt a nevet először, — felelte Zacharoff.

Lehet, hogy tévedleg.

— Igaz az, hogy a marokkói háboru- ban ön szállított Abd el Krim-nek fégy- vereket?

— Szó sincs róla. Ha más nem, a cím, amelyet az angol király öfelszé- zől kaptam, utána meg ezt.

Sir Basil Zacharoff cáfolata ezen a ponton ümepőlvessen vakmerő. A ma- rokói felkelőknek tudniillik, ce- ugyan ő finanszírozta a municiót, az az angol kormány egyáltalán nem vett tőle rossz néven. Sőt.

Az újságíró meghérte ezután Za- charoffot, hogy mondja el karrierje tör- ténétét.

— Szegény görög szülőknek vagyok gyermeke — válaszolta sir Basil kellet- lenül, —

mint potyautas kerültem fiatal ko- romba Marseille-be, ahol rikkancs- ként kerestem kenyeremet.

Küzdelmes franciaországi és amerikai évek után Londonban tettem szert meglehetősen vagyona. Hogy miképen? Egy kereskedő, aki ágyúkat és lövedé- keket árul, nem engedhet a kártyába nézni, ugyebár ezt belátja.

A berlini újságíró bekátta ezt és meg- elégedett egy ilyen házagos önéletraj- zal. Sir Basil Zacharoff életpályájának azonban olyan érdekes fejezetei köztü- domásnak, hogy azok kedvéért ki kell küssé egészíteni a Berliner Nachtaus- gabe cikkét. Zacharoff franciaországi és amerikai éveit után ugyanis nem ke- rült egyenesen Londonba, hanem előbb hotelportás volt Athénben. Ebben a minőségében megismerkedett a spa- nyol királyi ház egyik nőtagjával, egy Bourbon-hercegnővel, aki akkor a vil- lafrancai hercegnő volt a felesége. A hercegnő beleszeretett a feltűnően szép görög fiúba és elvitte magával Párisba, ahol aztán el kellett válniok egymás- tól. Zacharoff szállodai portás korában megtakarított és a hercegnő által ki- egészített pénzzel Londonba ment, a hol a Vickers municiógyárnak lett kis- hivatalnok. Egy szép napon Zacharoff beállított a gyár egyik fő részvényesé-

Pünkösdi ajándék szét- osztás megkezdődött

üvegudvar, CLUJ Minden vevő kap

hez és azt kérte, hogy nevezzék ki igazgatónak.

— Megbolondult? — förmedt rá a fő- részvényes.

— Nem — válaszolta Zacharoff nyu- godtan. —

ha kineveznek igazgatónak, szer- zek a gyárnak egy óriási kiáltódi municiórendelést.

Mint hogy nem akartak himni neki, Zacharoff megfordította a sorrendet, el- utazott Madridba és visszatért onnan a municiórendeléssel. Spanyolország év- tizedekre leköttette magát a Vickers- gyárnál, amelynek Basil Zacharoff ter- műzetesen rögtön igazgatója lett. Inta- lékaiból amelyeket a megrendelés után kikötött magának. Vickers-részvénye- ket vásárolt és ma egyik társtulajdono- sa a gyárnak.

A villafrancai hercegnőt, aki a meg- rendelést a spanyol királytól hi- eszközölte, harminc esztendő mul- ta — törte halála után — sir Basil Zacharoff feleségül vette.

Az elkésztet szellemi házasság, amely- ne megvédte Zacharofft, hogy anyagi- áldozatok árán megszeresse a siri cí- met, nem tartott sokáig, mert a spanyol hercegnő röviddel a házasságkötés után meghalt.

A spanyolországi municiómegrende- lést követte a többi Zacharoff, dírek-

tori címe mellett is tulajdonképen vi- géce volt a gyárnak és a mozgékony levantei minden európai udvarhoz tur- dott összeköttetést találni magának.

— Azt mondják — szolgált erre vo- natkozólag a Berliner Nachtausgabe munkatársának Zacharoff a cáfolattal — hogy én szállítottam a fégyvert az oro- szoknak a japánoknak, az összes an- tanthatalomnak a görögöknek, a fő- rököknek. Ahogy a kis Möríc ezt el- képzeli!

A cáfolat fölényes. De mint hogy fégyverek nem megrendelésért egy fégyvergyár sem fizet milliós provizió- kat, mégis valószínű, hogy Zacharoff fégyver-megrendeléseket szerzett gyá- riank és csakugyan szállított municiót mindenkinnek, akinek csak tudott.

Zacharoff végül azt is megcáfolta, hogy ő Európa leggazdagabb embere. Ezen cáfolatot azonban tényleg csak Európa leggazdagabb embere engedhet meg magának. Az újságírók arra a kérdésre, hogy hogyan lehet meggaz- dagodni, sir Basil Zacharoff rámutatott a monteciariói kaszinó épü- letére.

— Nem soha oda bemenem.

— Nem szabad soha oda bemenem.

Ezt nevezem szemtelenségnek. El- adni a kártyabankot, aztán rontani az utód üzletét...

Veress Miklós a hirhedt háromszéki rablógyilkos Ungváron meggyilkolt és kirabolt egy többszörös milliommost

(Cluj-Kolozsvár, május 16. Az Uj Ke- let tud.) Az olvasó közönségnek frissen el emlékeztetében Veres Miklós-nak a há- boru utáni idők legkiraboltabb erdélyi utonállójának neve. Veres mintegy há- rom évvel ezelőtt vonult be katonának egy kis háromszéki községből, s a had- képzésztő parancsnokság Galacba osztol- ta be szolgálatra. Az addig józanéletű sze- kely legény katonaként rossz lárságába került s emiatt számos szabálytalanságot követett el, mire hadbírósg elé állítot- ták Veresnek sikerült megszöknie a had- bírósg hártánéból, de meg mielőtt Ga- lacot elhagyta volna, két olyan gyilkos- ságot követett el, amely igazolomba ejt- te az egész ország közvéleményét.

Veres egy bünszövelkezélnék lett a tag- ja. Egy alkalommal behatolt az egyik galaci hotelbe, ahol két angol nőt gyil- kolt meg, akiktől több százezer lej érte- kü ékszer és készpénzt rabolt el. Veres ezután Erdélybe szökött, ahol több uton- állást követett el, de amikor szüleinek lá- togatására szülőfalujába jött, felismerték s feljelentették a csendőrségen. A csend-

őrök izgalmas hajszá után elfogták és Marosvásárhelyre szállították, ahol az ügyészségnek lett a foglya. Veresnek re- mantikus körülmények között újból si- került megszöknie a börtönből. Az egyik börtönőr leánya szerelmére gyulladt a delias legény iránt és egy éjszaka segít- ségére volt, hogy elhagyja a börtön épü- letét.

Pár hónappal ezelőtt amidőn ismeret- len tettesek kirabolták a kolozsvári Kis- hitelbankot, valamint a Kereskedelmi és Iparbankot, az allambiztonsági hivatal közzegei a nyomozás során arra a meg- győződésre jutottak, hogy a két bank- rablást Veres Miklós követte el. Ezt a fényt erősíti meg az a körözölével, amely ma érkezett a kolozsvári csendőrszabó- alhoz az ungvári rendőrségtől. A körö- zölével felhívja a romániai rendőrség és csendőrhatalóságok figyelmét egy rabló- gyilkosra, aki Ungvár egyik hoteljében meggyilkolta Holzbauer Miksa többszö- rös milliommost, akitől hatalmas összeget rabolt el. A körözölével szerint a rabló- gyilkos Romániába szökött. A körözö-

Zsidók!

Megkezdődött az E. Zs. N. Sz. kolozsvári helyicsoportjának **s é k e l a k c i ó j a !** Minden zsidó váltsa meg a sékelt, a cionista **Ellágszervezet** tui adóját

Szerda, vólben fo körülmény ungvári közrejátst vést, hogy valószínű te el, a h mozást a sa ördekek

EZ

STILUS pénzkapac be magán ságának n ni, minde roziatta b Az egyi büszke v az volt, hatott a bankár lá resztényit, bankárt la oezette ve — XVII Majd a — Ném ből — jel A hálós lus kápráz — A XI vázza a há Ezután e uegig vend — Hát e berg. — Oh s csak néhan — Igen? ti időkből

AMI JO téssel vado ság előtt. N mit se felt bugyálta a seire egyre kérdéses id is lehetett esetepaté le — Van a ruan a b — Nincs — Hát a hozott mag — Nem a — Kellet — Nem a A bíró k — Nem lom, mert akar egyet — Hogy — Hát n akkor aztá szobájába Az atyaf csi, aztán — Telén nek én ink közül?

AMI Bl két lajtele különböz lajteleznel nek nevezt A templ egymás me pos lajtel Uram Ist pupos laje A hossze

vélben foglalt személyleírás, és azok a körülmények, amelyek Holzbauer Miksa ungvári kereskedő meggyilkolásánál közrejátszottak, megerősítik azt a fellejtést, hogy a rablógyilkosságot minden valószínűség szerint Veres Miklós követelte el, a hatóságok megindították a nyomozást a veszélyes rablógyilkos elfogatására érdekében.

EZ TÖRTÉNT

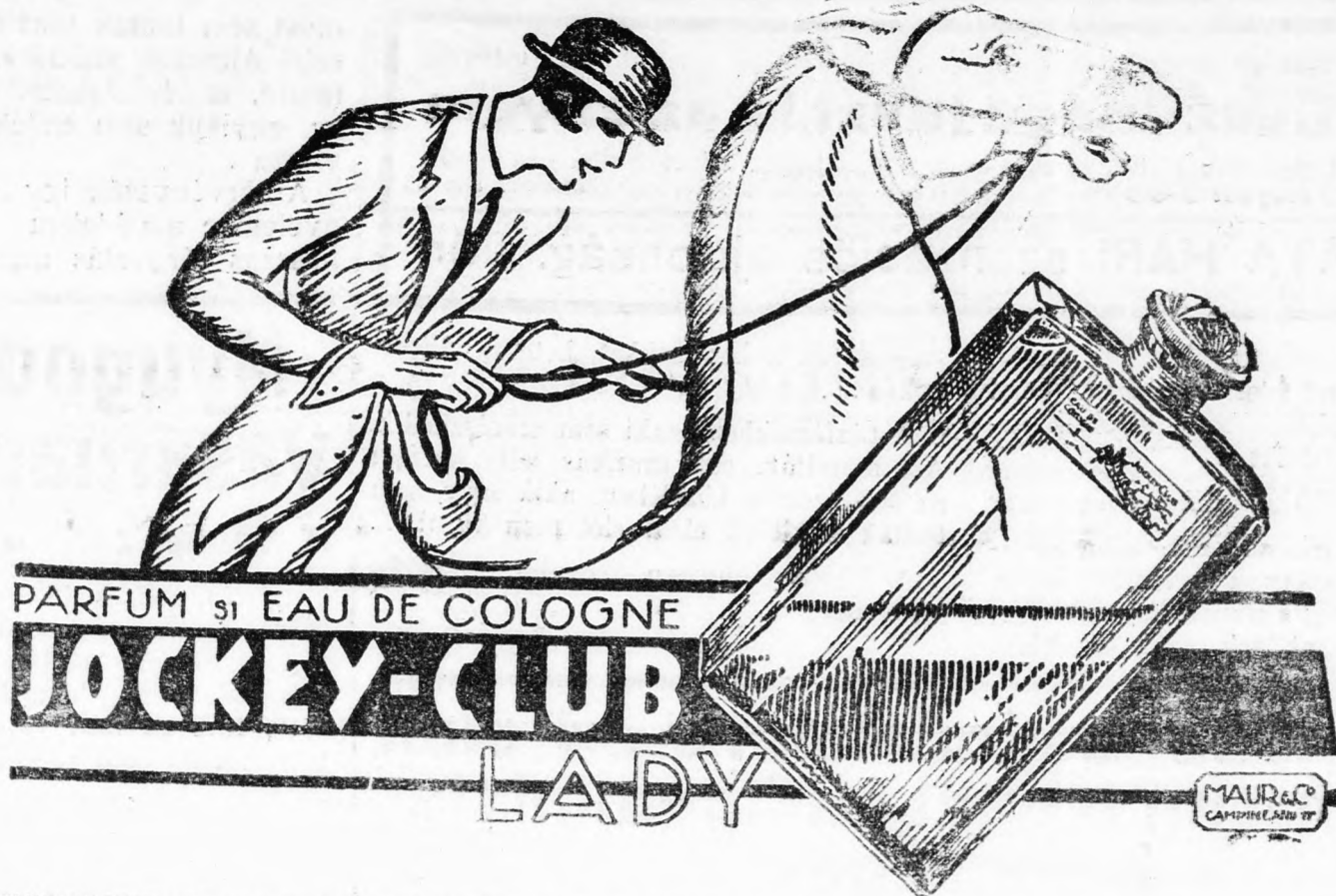
STILUS Egy nemrégiben kitört zsidó pénzkapacitás fejedelmi lakást rendezett be magának és mert ujdonsült gazdagságának nem patinát szeretett volna adni, minden szobáját más stílusban butoroztatta be.

Az egykori zsidó bankár roppant büszke volt lakására és legfőbb öröme az volt, ha valaki hozzáértőt kalauzálhatott a lakásán. Egyszer Fürstenberg bankár látogatta meg az ujdonsült keresztyényt, aki büszkén kalauzolta végig a bankárt lakosztályain. Előbb szalonjába vezette vendégét:

— XVIII. század — mondotta.
Majd a dolgozó szobára került a sor.
— Német reneszánsz a XVI. századból — jelenti vendégének.
A hálószoba ajtajánál újból más stílus kópráztatja el a vendéget.
— A XIX. század első fele — magyarázta a házigazda.
Ezután egy sötét zugon rohan sietve végig vendégével.
— Hát ez mi? — érdeklődik Fürstenberg.
— Oh semmi — hangzik a válasz — csak néhány ócska butor a szüleimtől.
— Igen? Valószínűleg a Krisztus előtti időkből...
S. A. (Sighet).

AMI JOBB VOLNA. Súlyos testi sérüléssel vadozva áll a tanyai ember a bíróság előtt. Nem igen tud védelemre szorítni se felhozni, mert alaposan elagyabugyálta a szomszédját. A bíró kérdéseire egyre csak azt hajtogatja, hogy a kérdéses időben otthon tartózkodott, nem is lehetett abban a korcsmában, ahol a csetepaté lezajlott.
— Van erre tanúja? — kérdi a szigorúan a bíró.
— Nincs kérem.
— Hát akkor mit beszélsz? Ügyvédet se hozott magával?
— Nem én kérem.
— Kellene volna ilyen súlyos vádnál.
— Nem találtam kérem.
A bíró kénytelen nevetni.
— Nem talált ügyvédet? Nem csodálom, mert igen kevés ügyvéd van. Hát akar egyet?
— Hogyne kérem.
— Hát mingyárt szünetet rendelék el, akkor aztán menjen el az ügyvéd urak szobájába és ott válasszon.
Az atyafi néz-néz, gondolkodik egy kistűt, aztán így szól:
— Tekintetes bíró ur, nem választhatnék én inkább két tanút az ügyvéd urak közül?
B. B. (Cluj).

AMI BIZTOS, BIZTOS. Egy faluban két Jajtelesz nevű zsidó volt és hogy megkülönböztessék őket, az egyiket pupos Jajtelesznek, a másikat hosszú Jajtelesznek nevezték.
A templomban a két Jajtelesz mindig egymás mellett állt. Egy szombaton a pupos Jajtelesz hangosan imádkozott: „Uram Istenem hallgass meg engem, a pupos Jajteleszt.”
A hosszú Jajtelesz erre válaszol:

PARFUM SI EAU DE COLOGNE
JOCKEY-CLUB
LADY

— Minek mondd az, hogy pupos Jajtelesz?
— Azért, hogy a jó Isten össze ne cseréljen bennünket.
L. E. (Baia Mare).
A LEGJOBB PÉNZSZEKRENY. Két pénzszekrénygyári utazó találkozik a

kapében és mindkettő a maga gyártmányát dicséri.
— A multkor nyolc napig égett egy gyár, — mondja az egyik, — az általunk gyártott pénzszekrény körül nyolc napot lobogtak a lángok, nyolc nap után kinyitották a szekrényt és teljes épségben megvoltak benne a papírok.

— Egy általunk gyártott szekrényben — mondja erre a másik, — be volt zárva egy kanári madár. Tűz támadt és a lángok nyolc napig mardosták a szekrényt. Es nyolc nap múlva, amikor felnyitották, ott találták a kanarit — megfagyva.
G. K. (Hateg).

Még mindig lángokban áll tizenhat morenii petróleumszonda

Eddig két halott, 6 súlyos sebesült. 120 millió lei kár. Alagut az égő szonda alá

Moreni, május 15. Bukaresttől hatvan kilométerre kezdődik a petróleummező, Romania kincses bányája. Egy furótorny közvetlenül a másik mellett, egy szonda a másik mellett, szorosan, minden talpalattnyi területet egodosan kihasználva. Tíz-tizenöt méter magas tornyok, fából tetejükön kis villanylámpa, egy forgó kerék (ez mutatja, hogy a szonda működik), egész erdő. A föld át van itatva petróleummal, nehéz gázszag mindenütt. Éjjel-nappal serény munka folyik; a petróleum szünet nélkül buzog a föld mélyéből... Ontja az áldást, a gazdagságot, ezrek, tízezrek számára a kenyert. De ha megbokrosodik, ha megvadul a petróleum, ha a föld szellemei bosszút állanak az emberen, úgy rettenetes erejük előtt meg kell la-

ynia mindenkinék, tehetetlenül, gyöngén. Nyenkor látszik csak igazán, milyen kicsi is az ember.
A petróleum Moreniben letepte láncait Már Ploestiben, 35 kilométernyire Moreni előtt vörös az ég alja, égnek a szondák! Minél közelebb érünk, annál sűrűbb, nehezebb füst terül el a mezőn, a völgyben; már érezni a meleget is... A tűzoszlop 90—100 méter magas, vagy tíz méter széles: égő fákllya, hatalmas memento. A zországoton hatalmas autótábor: a petróleumtársaságok mérnökeinek a kocsi, akik Bukarestből a központból, Ploestiből, mindenünnen a petróleumvidékről idetöudának, nézni, mint terjed a tűz, mint semmisíti meg évek, hónapok munkáját pillanatok alatt.

nyot. Elzárják a szelepeket, nehogy az olaj is tüzet fogjon. De a hőség akkora, hogy félt, a gázok annyira felhevülnek a föld mélyén, hogy ez a kut is tüzet fog. A zsarátnokok repülnek, egyik tornyot a másik után gyújtják fel...

Már 16 szonda ég! Tizenkettő az Astra Romana, négy a Credit Miner társaságé.

Hatalmas körzetben megáll a munka. Mindenütt megtesznek minden biztonsági intézkedést nehogy a tűz tova terjedjen. Órák cirkálnak, nehogy valaki a gázzal itatott levegőben akár csak egy gyufaszállal is felgyujtsa az egész Párcsovölgyet... A földalatti láрма annyira erős, hogy egy kilométeres körzetben egy szót sem lehet érteni.

Az égő szonda lankadatlanul, sőt fokozódó erővel ontja a gázt, a köveket. Az egyik környező kis erdő is lángot kapott... A mérnökök, a legkiválóbb szakértők tehetetlenül állnak a tűz körül. Számítgatják, mérlegelnek és arra az eredményre jutnak, hogy tűz még heletig is eltarthat...

Elementáris erővel robbant szét a 298. számú szonda

Már hónapok óta furták az Astra Romana petróleumtársaság a Royal Shell romániai alvállalatának a 298. számú szondáját Moreni mellett, a Párcsov-völgyben. Már 1400 méterre jutottak le; a vezető mérnök napok óta éjjel-nappal a furógép mellett állott, hiszen a furósó a petróleumot elválasztó utolsó rétegnél tartott. Minden pillanatban várni lehetett a sűrű, fekete folyadék kitörését. Fogadására minden előkészület megtörtént... Ebben a pillanatban hatalmas rázkódást éreztek a furótornyban a munkások; vészjel volt, amelyet a föld méhe küldött. Menekült, aki tudott, de már késő volt: a gázok keresztültörték a vékony földréteget és iszonyu nyomással törtek ki a furólyukon, magukkal vite a csöveket, szétvetve a furótornyot. Négy száz méternyi körzetbe vetette szét a kítóró gáz a torony alkatrészeit. Vorberger mérnök, aki a munkálatokat vezette, a lehulló vasdaraboktól annyira súlyosan sebesült meg, hogy reggelre elhunyt. Rajta kívül még öt munkás szenvedett súlyos sérülést.

Amint a gáz kivetette a vascsöveket, va lahogy hozzájuk surlódhatott egy kavics, vagy vasdarab, szikrát lányt és meggyújtotta a gázt. Irtoztató robbanás reszkettette meg a levegőt, hatalmas száz méteres égő gázoszlop tört az ég felé. Ég a szonda!

Háromszáz ezer köbméter gáz ég!
A gázok 140 légköri nyomással törnek elő a földből. Hatalmas földalatti moraj kíséri a kítóró gázt. Végtelemül gazdag mezőre bukkant a furó és ami máskor a legnagyobb szerencse, ma a legnagyobb szerencsétlenség okozója lehet. Szakértők szerint 2—300.000 köbméter gáz ég... Oltásról szó sem lehet egyelőre, hiszen még 300 méterre sem lehet a hőségtől a szondát megközelíteni... Ilie Bradu munkás, aki túl közel ment az égő oszlophoz, halálos sebeket szenvedett. Közben folyton ontja a szonda a köveket a homokot... Egy-egy égő fadarab repül a levegőben veszélyeztetve a környező kutakat. Egy zsarátnok lehull a 268. számú szondára, amely napi 140 tonna nyersolajat adott, felgyújtja a tor-

Gátat vetni szinte lehetetlen. Nem marad más hátra, mint alagutata furni az égő szonda alá... Háromszáz méteres alagut kellene, amelyet a domb aljában, az égő szonda alatt kezdenének furni. Ha már egész közel értek a szonda szájához, úgy légnomámos kompresszorral akarják az elválasztó falat benyomni a szondába, így akarják eltönni a kijáratot, megfojtani a tüzet. Már minden intézkedést megtettek, hogy Petrozsény bányászokat küldjön, akik legalább három hétig dolgoznának az alaguton. Addig a környé-

ספרים דאנדלונג ספרים דאנדלונג
Zsidó ima könyvek, Gyapju és selyem-talcsék
legjutányosabban beszerezhetők Clujon
ROSENZWEIG ANTAL cégnél

szét-
lódott
ER
CLUJ
kap
is tulajdonképen vi-
ának és a mozgékony
urónai udvarhoz tur-
si találni magának.
— szolgált erre vo-
rliner Nachtauszabe
Zacharoff a cáfolattal
om a fegyvert az oro-
knak, az összes an-
a görögöknek, a fő-
a kis Möríc ezt el-
nyes. De minthogy
megrendeléséért egy
fizet millió provizió-
nti, hogy Zacharoff
éseket szerzett gyá-
an szállítói municiót
ek csak tudott.
ül azt is megcáfolta,
gazdagabb embere.
onban fényleg csak
bb embere engedhet
ajásáronak arra a
pva lehet megzaz-
Zacharoff rámutató
ecadei kaszinó épít-
bemenai.
oha oda bemeuni.
emtelenségnek. El-
sztán rontani az
d. t.
ed
ngváron
egy
st
a után elfogták és
állították, ahol az
foglya. Veresnek ro-
rek között újból si-
börtönből. Az egyik
elemre gyulladt a
es egy éjszaka segít-
agyja a börtön épü-
ad, amidőn ismeret-
k a kolozsvári Kis-
a Kereskedelmi és
biztonsági hivatal
során arra a meg-
hogy a két bank-
követte el. Ezt a
a körözésvél, amely
svári esendősztől-
ndőségtől. A körö-
nániai rendőrség és
yelmet egy rabló-
er egyik hoteljében
er Miksa közbisz-
hatalmas összegét
vel szerint a rabló-
akóktól. A körözé-
oportjának
a!
vezet tui adóját

CORSO Premier ujdonság
Lesz maga juszti is az enyém
 Lillian Harvey pompás vigja éka. — Jegyek elővételben megváltatók.
 Telefon 3-38 Monopol Ujla
Jön MATA HARI szenzációs ujdonság. Jön

ken szünetel minden munka. Mindenki készenlétben van, hiszen sohasem lehet tudni, melyik pillanatban történik valami váratlan fordulat...

Tovább pusztít a lángtenger

A környéken gázmaszkos, rohamsisakos csendőrök tartanak rendet. Nebéz, fojtó füst tölti meg a munka völgyét. Tétlenül nézik a munkások, mint semmisíti

meg a tűz a kenyérüket, hetekre, hónapokra...

A tűzfészekhez senki sem merészkedik. Azt mondják, sok munkás lelte halálát az égő szonda közelében, akik már nem tudtak a kitérő elem elől menekülni...

A Pascov-völgyben tovább pusztít a lángtenger.

Dr. Kovács Jenő

Egyre több aggodalomra ad okot Stresemann német külügyminister betegsége

Briand és Stresemann betegsége miatt a népszövetség júniusi ülésszakán sem lesz döntés az optánsperben

BERLIN, május 16. Stresemann német külügyminister betegsége egyre nagyobb aggodalomra ad okot. Stresemann már harmadnapja nem vesz táplálékot magához, aminek következtében rendkívül elgyengült. Az orvosok véleménye szerint életveszélyről egyelőre nincs szó, azonban hetekig eltarthat, míg a külügyminister felgyógyul. Az kétségtelen, hogy Stresemann politikai tevékenységét hónapokig nem folytathatja.

PARIS, május 16. A lapok pesszimistákusan ítélik meg a Népszövetség tavaszi ülésszakának végződő munkáját s előre bejósolják, hogy Chamberlain Briand és Stresemann távollétében a Népszövetség aligha fog érdemleges határozatot hozni bármelyik eléje került ügyben. Ez annál is sajnálatosabb, mert a programon szereplő kérdések közül több nagyjelentőségű ügy kivármá meg a végleges döntést, így a szentgotthárdi fegyverésállomány, az optánsper és néhány kisebbségi kérdést felölő panasz. Az ülésszak ilyenformán tulajdonképpen csak formaszere lesz és érdemleges döntés csak az ősi ülésszakban fog történni a napirenden lévő problémák felől.

A máramarosszigeti törvényszék tízévi fegyházra ítelt egy orosz famunkást,

akinek bűnösségét csak a személyleírás bizonyítja

(Sighet-Máramarossziget, május 15. Az Uj Kelet tudósítóiától.) Izgalmas részletekben bővelkedő törvényszéki tárgyalás játszódott le tegnap a máramarosszigeti törvényszék előtt. Egy titokzatos körülmények között elkövetett gyilkosság bűnöréneke volt főtárgyalása, amelyen a bírák rendkívül súlyos büntetéssel sújtották a gyilkosság gal gyanúsított vádlottat.

Az elmúlt év októberében történt, hogy Ancu Ioan kigazda, aki Barszán falva és Felsőrona községek határában lakik, egy délután az erdőbe ment ahonnan csak késő este, több halálos sebesüléssel tért haza. A hozzátartozók azonnal orvosi segítségért szaladtak és a hatóságokat is mozgósították.

Az azonnal fogantatosított orvosi beavatkozás azonban már nem segített a szerencsétlenül járt paraszton, aki néhány óra múlva belehalt sebeibe. Halála előtt azonban a paraszt el tudta mondani meggyilkolásának körülményeit. Eszerint amikor Ancu az erdőben járt, szembetalálkozott egy orosz munkással, akinek katonafegyver volt a vállán. Békésen beszélgetve haladtak egy félórán keresztül együtt. Amikor elváltak, az orosz megkérte, ne árulja el, hogy katonafegyvert látott nála. Még jóformán választ sem adhatott Ancu Ioan a kérdésre, amikor az orosz lekapta válláról a fegyvert és rácsütötte. A lövés jobbvállán találta el a parasztot, aki erre megfordult és golyóval a vállában menekülni akart. Az orosz erre újra elsütötte fegyverét és most a golyó Ancu tüdejéi taláta el. A súlyosan megsebesült embernek még

volt annyi ereje, hogy a sűrű bokrok közé meneküljön a felfegyverzett ember elől. Elbeszélte a szerencsétlen ember, hogy három órán keresztül vándorolt hazafelé, egész uton borzalmasan félve, hogy újra találkozhatik támadójával. Nem tudta a gyilkos nevét, de pontos személyleírást tudott adni róla családjának.

A személyleírás alapján a felsővisói csendőrség másnap letartóztatta Aibicsuk Péter felsőronai famunkást, akit az ügyészségre kísérték be. Aibicsuk állhatatosan tagadta a gyilkosság elkövetését és munkatársaival mindenáron alibit igyekezett igazolni. A famunkások azonban nem emlékeztek pontosan a dátumra, a különböző vallomások teljesen összefüggéstelenek voltak, úgy hogy a letartóztatott munkásnak nem sikerült áratlanságát bebizonyítani.

A szigeti ügyészség a gyilkosság nyomozásának kapcsán letartóztatta Ancu Ioan feleségét és arását is, akiket azzal gyanúsítottak, hogy felbérlették az orosz munkást a gyilkosság elkövetésére. Ezt a feltevést az a körülmény támogatta, hogy Ancu családjával állandó viszálykodásban élt. A gyanu igazolására azonban nem tudott elég bizonyítékot gyűjteni az ügyészség, s így a családtagjait szabadlábra helyezték. Tegnap került tárgyalásra az érdekes bűnügy, amelyen a vádlottat dr. Szőmössy Óahor máramarosszigeti ügyvéd védte, aki hiába igyekezett bizonyítani, hogy a vádlott ellen csak a személyleírás hasonlósága az egyetlen gyanú. A tárgyalás tanul azonban

most sem tudtak tökéletes alibit igazolni Aibicsuk számára, mert a dátumra, amely Aibicsukot igazolta volna, egyikük sem emlékezett pontosan vissza.

A törvényszék így nem vette figyelembe a védelem okfejtéseit és hosszas tárgyalás után hirdette ki az

ítéletet, amely az orosz famunkást 10 évi fegyházra ítélte. A vádlott terhére egyetlen enyhítő körülményt sem tudtak be.

A védelem felebbezett az ítélet ellen, melyet a hatalmas testalkatú orosz munkás hangos zokogással vett tudomásul.

Nyugodtan fognak lefolyni a vasárnapi német választások

A német centrum előreíthatólag megtartja pozícióját

(Berlin, május 16. Az Uj Kelet tud.) Május huszadikán, vasárnap fognak lezajlani Németországban a parlamenti választások és meg lehet állapítani, hogy az 1919, 1920 és 1924 választásokkal szemben ez a mostani választási harc előreláthatólag sokkal nyugodtabb lefolyású lesz mint amilyenek az előzők voltak évtizedekre visszamenőleg. Az utolsó tizen-négy év eseményei a német népből mely nyomokat hagytak és ugyszólván elfaraszották. Azonfelül az aktuális politikai harcok, összehasonlítva az előbbiekkkel, sok polgár előtt jelentéktelenné tettek föl, úgy hogy szenvedélyes választásokra alig van kilátás.

Politikai szenvtelenség

A politikai szenvtelenség hiánya azonban nemcsak a német nép eléfáradásának a jele. Más forrása is van ennek a közömbösségnek és pedig örvendetes forrása. A német nép ugyanis úgy véli, hogy a háború, a forradalmak és az infláció következtében beállott összeomlásoknak most már vége. Nem akar újabb átalakulásokat, és úgy látja, hogy az elért vívmányok nincsenek veszélyeztetve. Egy másik oka a politikai nemtörődömségnek még az is, hogy az emberek nem a politikával foglalkoznak főként, hanem gazdasági problémákkal. A német nép gazdaságilag megint meg akar szilárdulni és mint a liberalizmus idejében, mindenki gazdaságra törekszik. Most talán nemesebb intenciók hajtják az embereket erre, az emberek dolgozni akarnak, üzleteket akarnak csinálni és félre akarnak tenni maguknak kisebb-nagyobb tőkéket. Nagyobb politikai átalakulások azonban az ilyen ambíciókat csak zavarnák.

A német nemzetiek gyöngye kilátásai

Nagy jóslásokba nem lehet bocsátkozni. Azonban meg lehet állapítani már most majdnem teljes biztonsággal, hogy a német nemzetiek sokat fognak veszíteni. Elvesztik azokat a választókat, akik az utóbbi években nem voltak megelégedve a párt kormányzó politikájával, de elvesztik azokat a köröket is, akiket 1924-ben vonzottak magukhoz puccsok ígéretével és azzal, hogy száz százalékos valorációt fognak keresztülvinni az elvesztett értékekért. Nem biztos az sem, hogy a szociáldemokraták tulnyomó nyereséget fognak szerezni ezeken a választásokon, ahogyan általában jósolják. Nagyon valószínű, hogy a centrum meg fogja tartani mai pozícióját. Sokat nem fog nyerni, de sokat nem is fog veszíteni, minthogy a pártban dúló harcok végleg elismultak. A centrum most a választási kampány során inkább, mint baloldali párt lép fel. Az a jelentéktelen csoport, amely jobboldali alifürekkel lép fel, háttérbe fog szorulni. Lehet, hogy a választások után a pártban belül meg fog izmosodni.

A német kispolgár

A mostani német választások a német kispolgár érdekeinek és mentalitásának jegyében fognak lezajlani. A kispolgár megnyeréséért sok párt veszi fel a küzdelmet. Ezek között azonban politikailag súlyos és fontos csak a demokrata és a német néppárt. A gazdasági párt, amely szintén ezeket a választókat szeretné a maga számára megnyerni, osztálypárt, de nem az a párt, amelynek politikai

elvei és céljai vannak. A három párton kívül a kispolgárt még tucatnyi apróbb pártok is szeretnék megnyerni, főleg azok, amelyek zászlóikra a valorizációt írják. Meg lehet állapítani már ma, anélkül, hogy az ember profétának járja ki magát, hogy ezek a választások a valorizációs pártok végét jelentik. Maguk a csoportok ugyanis meghasonlottak egymás között és semmi kilátásuk arra, hogy a nép sorai között komolyabb eredményeket érhessenek el. Napról-napra töredeznek újabb frakciókba a valorizációt ígérő pártocskák, amelyek szükségképpen kell, hogy eltűnjenek a politikai harctérről. Igaz, a német kispolgár sokat veszített az infláció alkalmával s joggal követeli a valorizációt. Azonban a zavaros időkben ezt az igazságot és indokolt mozgalmat szelhámosok és demagógok kihasználták, visszaéltek a nép jóhiszeműségével és ezzel lejáratták azokat a pártokat, amelyek a valorizáció jegyében bontották zászlót. Néhány mandátumot azonban ezek a csoportok is nyerni fognak, de már most el vannak ítélve befolyástalanságra és az 1932-iki választásoknál már nyomuk sem lesz.

A jövő a demokratáknak

Egyetlen párt az, amely megelégedéssel tekinthet vissza eddigi fejlődésére és ez a demokrata párt. A párt a német közvélemény javára számos vezető egyéniséget adott és 1918 óta eszméivel és munkájával sokkal nagyobb gyakorlati befolyást gyakorolt az országra, mint amily megfelel számárnyának. Javaslatait, jóslásait a fejlődés majdnem minden esetben igazolta. A pártnak nagy győzelme nem a mandátumok számában fejeződik ki, mint inkább politikai eszméinek s többi pártokra való átalakító hatásában. A szociáldemokraták, a centrum, a német néppárt, a tények hatalma és a demokrata liberális eszmék meggyőző ereje révén gyakorlatilag egyre inkább a demokrata párt vonalára jutottak. A német nemzeti párt governmentális szárnyát öntudatlanul és talán ellenkezve is, kénytelen elfogadni a demokrata párt ideit. Németország legjobb erői most azért dolgoznak, hogy az alkotmányos párt, az úgynevezett weimari koalíció kerüljön tulsulyra.

Most jelent meg!

Hogyan lett a romantikus zsidó költőből az angol világbirodalom legelső embere, lordkancellárja, a királyné legbefolyásosabb tanácsadója

DISRAELI élete

Andre Maurois művének fordítása. Az első magyarnyelvű DISRAELI életrajz

ára 272 L.

Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályában, Cluj

A Matild-viz az erdélyi Giesshübler

Szerda,

Erd kész

Az Erdé nagyintézet folytan jurenciára gatusok erre a cél Nagy esemnak, mert amióta ez váradon le csoportokb galom difekült az elciára. Két leszek oly gazdasági magukat körükből a vannak bekerületek, vagy egyvá legatust vá lölt mandá ezert fordú a következ lasztókhoz

1. Ismét központi szerint azo évben nag választás jelenték a több del jogot kap

2. Az kerületek, egymással hogy egy tellenül, gukat ott, fog minde de maguk nak olyan cionistát, boasztás juthat ma

3. Végül akik meg részt ven nem jelöl jék pontó ugyancsak kerületek jelöltet, a Ghajtanak joguk van nekik. A arról gyö zsidó ma elvárja ma napokban időnként ben mind konferenc fogva is

Hirdes

az orosz famunkást... itélte. A vádlott terhére... körülményt sem tud...

efolyni a lasztások megtartja pozícióját

vannak. A három pártos... még tucatnyi apróbb... megnyerni. főleg... a valorizáció... állapítani már ma, anélkül... prófétának játsza... a választások a... véget jelentik. Maguk... meghasonlottak egy... semmi kilátásuk arra... között komolyabb erők... el. Napról-napra... frakciókba a valorizáció... amelyek szükségképen... a politikai harc... net kispolgár sokat vesz... alkalmával s joggal köve... ciót. Azonban a zavaros... gazdaságos és indokolt mo... osok és demagógok ki... záltak a nép jóhiszemű... lejáratták azokat a pá... a valorizáció jegyében... Néhány mandátumot... csoportok is nyerni fog... ost el vannak ítélve be... és az 1932-iki választá... muk sem lesz.

A jövő a demokráciá... az, amely megelőzés... sa eddigi fejlődésére és... párt. A párt a német kö... zásos vezető egyénisé... óta eszméivel és mun... nagyobb gyakorlati bef... az országra, mint am... anyának. Javaslatok, jó... majdnem minden eset... pártnak nagy győzelme... nok számában fejeződik... politikai eszméinek... a fő átalakító hatásban... aták, a centrum, a né... nyek hatalma és a de... eszmék meggyőző ere... tilag egyre inkább a de... alá jutottak. A német... vernementális szárnya... alán ellenkező is, kény... demokráta párt ideál... jobb erői most azok... alkotmányos párt... reimari koalíció kerül...

ment meg!
mantikuss zsidó köl... lágbirodalom legelső... cellárja, a királyné... sabb tanácsadója

RAELI

ete
művének fordítása... nagyarnyelvű... E LI életrajz
272 l.
ndeihele... yvosztályában, Cluj

A Continental fedőgumi világhír tekintetében osztozódik a Continental tömítőkkel, amelyeknek a gummiqualitásuk egyenlően magas értékű. A gya minden tömlőt csak ezotzes alapos vizsgálat után bocsát ki. Azért: Minden fedőgummiba egy Cont nental-tömlőt!

Continental

Erdély zsidósága készül a temesvári konferenciára

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség nagytöbbségű bizottságának határozata folytán június hó 3-án országos konferenciára gyűlnek egybe a választott delegátusok Temesváron a nyári színház erre a célra átalakított helyiségében. Nagy eseménye lesz az erdélyi zsidóság-nak, mert immár másfél éve mult el, amióta ez a reprezentatív testület Nagyváradon legutóljára gyűlésezett. A helyi csoportokban és az erdélyi cionista mozgalom diferenciált partjaiban megélték az élet és készülnék a konferenciára. Kétségtelen azonban, hogy sokan lesznek olyanok is, akik a mostani nehéz gazdasági viszonyok között nem tudják magukat kiszakítani rendes foglalkozási körükből a konferencia idejére. Viszont vannak helyi csoportok és olyan választó kerületek, ahol a tavayi sékel szám után vagy egyáltalán nem, vagy kevesebb delegátust választhatnak, mint ahány jelölt mandátumot vállalni hajlandó lenne, ezért fordul a Szövetség központi irodája a következő felhívással a cionista választókhoz:

1. Ismételtén utalunk arra, hogy a központi választási bizottság határozata szerint azok a kerületek, amelyek a folyó évben nagyobb sékelszámot érnek el a választás napjáig, mint az elmúlt évben, jelentsék ezt táviratilag és ennek folytán több delegátus választására is fognak jogot kapni.

2. Az egymással szomszédos választó kerületek, ha könnyen érintkezhetnek egymással, legyenek figyelemmel arra, hogy egy mandátum se maradjon belülről, hanem választassák meg magukat ott, ahonnan előreláthatóan nem fog minden delegátus Temesvárra utazni de maguk ezek a kerületek is válasszanak olyan szomszédos helységeben lakó cionistát, akikről a már közölt kerületi beosztás alapján tudhatják, hogy nem juthat mandátumhoz.

3. Végül felkéretnek azok a cionisták, akik megválasztás esetén a konferencián részt venni akarnak, de lakóhelyükön nem jelölhetnek, hogy táviratilag közöljék pontos címüket a Központba. De ugyancsak ide táviratozzanak azok a kerületek is, ahol nem találunk annyi jelöltet, akik a konferencián részt venni óhajtanak, mint ahány mandátumra joguk van, hogy jelöltek ajánlhassunk nekik. A Szövetség vezetősége meg van arról győződve, hogy a temesvári nagy zsidó manifesztáció sikeréért és ezért elvárja mindenkitől, hogy most az utolsó napokban érdeklődéssel s az Uj Keletben időnként megjelenő felhívások értelmében mindent meg fog tenni avégből, hogy konferenciánk a delegátusok számánál fogva is méltó legyen hivatásához.

Hirdessen az Uj Keletben

Csangcsolin a kínai csapatok előrenyomulása miatt megkezdte Peking kiürítését

Tienscsint valószínűleg még ma elfoglalják a Délkínai csapatok

Peking, május 15. A délkinai csapatok, amelyek Fenghju-siang tábornok, a Moszkvához közelálló délkinai irányzat vezére parancsnoksága alatt állnak, egyre nagyobb lendülettel közelednek Peking felé. A közlés híre a pekíngi külföldi diplomáciai képviselők és az idegen állampolgárok Pekíng elhagyására készülnek. Tienscsin közös védelméről ezideig még nem ha-

tároztak, mert erre vonatkozólag még az amerikai követtől semmiféle utasítás nem érkezett. Minden jel arra vall, hogy Amerika rokonszenvez Fenghju-siang tábornokkal, akiknek csapatai már Tienscsin előtt állanak. London, május 15. A Foreign Officeben arról értesülnek, hogy az angol és a japán kormányokon kívül Olaszország is sürgős segítséget küldött Tien-

csinbe, amelynek védelme körül nagy harcok várhatók az idegen és a délkinai csapatok között. A nagyhatalmak számolnak azzal a lehetőséggel, hogy Tienscsint, amely Pekíng hídfője, a délkinai csapatok még ma elfoglalják. Ujabb jelentések szerint Csangcsolin, Északkina diktátora már megkezdte Pekíng kiürítését.

A kormány építi a hidat visszavonulására?

Politikai körökben erősen tartja magát a hír, hogy platform készül a kormányzás zökkenésmentes átadására. A „Viitorul“ taktikaváltoztatást ajánl a nemzeti parasztpártnak

(Bucuresti-Bukarest, május 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) A belpolitikai berkekben, a jelek szerint, készül valami. Erre enged következtetni az „Adeverul“ kedden délután megjelent egyik cikke, amely a politikai helyzettel foglalkozik. A lap ezzel kapcsolatban megállapítja, hogy a kormány egyes tagjainak meggyőződése szerint nincs semmi célja a nemzeti parasztpárt ellen végletekig folytatni a felőrlés politikáját, mert ha a liberális kormány elérkeztnek látja majd az időt a visszavonulásra, az egyedüli komoly megoldás csakis a nemzeti parasztpárt uralomra kerülése lehet. Épen ezért

talosa ugyanis azt a hírt közli, hogy Bratianu Vintila most már maga is meggyőződött arról, hogy a kormány-nak rövidesen el kell hagynia a helyét. Ezzel szemben a „Viitorul“ kijelenti, hogy nemzeti parasztpárt ne ríngassa magát hátrévaló illúziókba és ne gyúrtson fel hízeiben hiu reményáragokat. A kormány nem szereti a kétértelműségeket és Bratianu Vintila ma még sokkal inkább, mint eddig, el van arra határozva, hogy egyedül jejezze be az ország konszolidálásának nagy művét.

zeledés ügyét illeti, ennek külön cikket szentel a lap és azt írja, hogy uccai demonstrációkkal és tömegfelvonásokkal nálunk nem lehet kormányra jutni. A nemzeti parasztpártnak olyan ellenzéki magatartást kell tanusítania, amellyel egy a közvéleményt, mint az alkotmányos tényezőket meggyőzi arról, hogy a rend és az alkotó konstruktivizmus pártja, tehát képes és alkalmas az élje tornyosuló nagy feladatok megoldására. Ez az egyedüli út, amely a hatalomhoz vezet és ha ezt a nemzeti parasztpárt meg akarja és meg fogja érteni, akkor egészen más eredményekhez fog eljutni, mint a fenyegetőzés és erőszakosság politikájával.

a kormány ezen tagjai szükségesnek tartják az egyetlen jelentős ellenzéki párttal való mielőbbi meg egyezést.

A kormány és az ellenzék közötti meg egyezés formuláját a kiengesztelődsi politika mellett állást foglaló miniszterek a következőképpen képzélik el:

Meg kell állapodni a nagy államjogi kérdések kontinuitásában és ezzel egyidejűleg megállapítani a kormány lemondásának időpontját.

Ezzel elkerülhető volna minden zökkenő az ország életében és nem lenne szükség semmiféle átmeneti, vagy oldalkormányra. Ezzel szemben, — írja az „Adeverul“, — a nemzeti parasztpárt a maga részéről

hajlandó elismerni bizonyos lestületek és intézmények szükségességét, amelyek egy bizonyos társadalmi kategória létalapjait képezik, azonkívül a gazdasági berendezkedésben is szükség van bizonyos fokú kontinuitásra.

Anélkül, hogy hozzányulnának ahhoz, ami a liberálisok művéből jó, szükségesnek mutatkozik azonban a hibák korrigálása és az igazságtalanságok reformja. Azt is megállapítja a nemzeti parasztpárt, hogy az események az ő koncepcióinak helyességét igazolták és ezért a liberálisoknak le kell mondaniuk arról a pretenciójukról, hogy a jövőben gyámságot gyakoroljanak a kormányok felett, azonkívül pedig véget kell vetni a törvénytelenlétegeknek.

Az „Adeverul“ szerint ezen a platformon már vannak is tapogatózó tárgyalások a szembenálló felek között és nagyon könnyen lehetségesnek tartja, hogy megegyezésre jöjjön létre ezen az alapon.

Különböző kombinációkat fűznek a ma reggeli „Dreptatea“ cikkéhez és az erre a délutáni „Viitorul“-ban megjelent válaszhoz. A nemzeti parasztpárt hiva-

Ötven pánccelszekerénye lesz a Bank of England új épületének, amelyekhez száz betörő csak egy-évi munka után tudna behatolni

London, május 15. Londonban a napokban grandiózus építkezés vette kezdetét. Megkezdtek a Bank of England, az angol nemzeti pénzintézet új épületének építését, amely a költségvetés szerint öt millió font sterlingbe fog kerülni. Az építkezéssel kapcsolatban most olyan információk kerültek nyilvánosságra, amelyek, míg egyfelől rendkívül érdekesek, másfelől különösképpen alkalmasok arra, hogy a világ betörőit lehangolják, illetőleg olyan hallatlan bravur véghezvitelére serkentsek, amely egyelőnek látszik a lehetetlenséggel.

tőleg szépségen kívül kétségtelenül az fog legjobban imponálni benne, hogy a falain belül elhelyezett kincsek és értékek miatt a jó polgároknak nem kell féjjen a fejük s ha már valami nyugtalanító eset adódna elő, az vagy politikai események következménye, vagy pedig a bank valamelyik sikkasztására vetemedő igazgatójának illegitim tevékenysége folytan lenne csak létre.

A Bank of England új palotájának építkezési tervét szerint ugyanis az új bankháznak ötven pánccelszekerénye lesz, amelyeket harmadfél méter vastagságu pánccéfalakkal vesznek körül. Ez a fal a tervezők intenciói és elgondolásai szerint olyan hatalmas gátként fognak ellentállani minden, a magán tulajdon szentségét gyakorlatilag tagadó, professzionista tevékenykedőknek, hogy száz betörőnek egy teljes esztendőn keresztül kellene dolgoznia, hogy munkájuk eredményeként a pánccelszekerényekhez behatolhassanak.

Könyvelési és üzleti könyvek
különleges vonalását készíti a
Cartea Românească
könyvgyár — Cluj
pontosan, jól és olcsón

Ezenfelül a pánccelszekerényekhez vezető bejárat előtt detektívállomásokat is állítanak fel. A bankban felállítandó jelzőkészülékek annyira finomak lesznek, hogy ha valaki csak a kesztyűjét is leejti, a jelzőkészülékek azonnal működésbe kezdenek.

Vidámság és derű

lesz otthonos minded zsidó házban, ahol

Jüdische Schwänke

zsidó vicc és anekdotagyűjteményt olvas-sák. 270 oldalon, finom, rendkívül csosin vászonkötésben. Összeállította a nálunk is jól ismert Immanuel Olschwanger.
ára 230 lei.

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdelyi és banság zsidóság nap lapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Fe enc.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a törzsi megjelölésével engedjük meg.

Bizony mondom

Bizony mondom: jobb a falevélnek, a falevélnek jobb, mint a tengereknek, mert elmúlik árván, boldogan a szél sőhajával, mielőtt sorsokat barázdált volna.
(A tengerek időtlenek s az egekkel konspirálnak).

Bizony mondom: jobb a csevegő vizeknek, a vizeknek jobb a esillagoknál, mert nem emlékeznek hullámokra ók. a siralomra, mik a völgyben zokogtak.
(A csillagok tüzen a végtelen fűszerelégnek).

Bizony mondom: jobb a bölcseségnek, mint az ismeretlen szélre kicsapott érzés-heveknél, mert a bölcsességben az élet gyümölcsei pirulnak.
manna az a bizonytalan pusztaságban.
(Az érzés csillogpithatlan szomszúságok démona).

Bizony mondom: jobb a kacajnak az irgalmas könnyénél, mert a kacajban végzetlen álmok kísértnek, de a könnyben a mindenség pora csillog reánk, tükör a könny, melyben az Eg arca fényeskedik.
(A könny élet, a kacaj) — holt önfeledtség).

SALAMON LÁSZLÓ.

Dr. Bernhard Kahn Kolozsvárra érkezik. Az amerikai Joint és a Foundation vezérigazgatója, dr. Bernhard Kahn romániai útján Erdélybe is el látogat. Az illusztris vendég annak a nagyszabású intézménynek vezetőegye nisége, amely a Joint néven ismeretes az egész világon. A Joint tudvalevőleg a háború Kelet-Európában jóléti intézményekkel igyekezett szánálni a háboru pusztításait. Erdélyben az Árva-gondozó országügyi szervezete és annak különböző produktív pályára nevelő intézményei, továbbá a hitelintézetek köszönhetik a Joint, illetve a Foundation kezdeményezésének és támogatásának létrejöttüket és tevékenységüket. Ezeket az intézeteket fogja most dr. Bernhard Kahn meglátogatni. Előreláthatólag folyó hó 20-ikán vasárnap a szervezetek közös kiküldöttjei értekezletet fognak tartani dr. Kahn részvételével.

Az Izraelita Nőegylet közgyűlése. F. hó 20-án, vasárnap délután 4 órakor tartja meg az Izraelita Nőegylet ezévi rendes közgyűlést a Kereskedelmi Iparkamara dísztermében következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó beszéd. 2. Titkári jelentés. 3. Számvizsgáló bizottság jelentése. 4. Indítványok, főbbek közt indítvány vizalmi bizottság megválasztására. A Nőegylet felkéri tagjait és az érdeklődőket, hogy a közgyűlésen minél számosabban megjelenjen szíveskedjenek.

A „Bremenert” küldött repülőgépeknek le kellett szállaniok. Newyorkból jelentik: Otrantóból érkezett távirat közlése szerint a Bremen után küldött két repülőgépnél, mielőtt a Greenly Islandot elérhették volna, Kanada keleti partján kényszerleszállást kellett végezniök. A kényszerleszállás oka az abnormis időjárás, amely napok óta Kanada partjai felett uralkodik.

A Zs. N. Sz. máramaroszigeti csoportja felavatta új helyiségét. Tudósítónk jelenti: Az elmúlt szombaton délelőtt a szokásos istentisztelet keretén belül lelkes közönség jelenlétében avatták fel a máramaroszigeti cionista helyicsoport Rákoczi-ut 228. sz. a. új helyiségét. A frigszekrény kinyitása előtt Leitner Márton a Mizrachisták egyik vezetője tartott mélyenszántó, vallásos beszédet. Az istentisztelet után a megjelentek valamennyien átmenetek a szomszédos irodahelyiségbe, ahol fel voltak terítve az asztalok. Délután öt órakor újból igen szép számban gyűlt egybe a publikum az új helyiségbe, amikor is dr. Fried Ábrahám helyicsoport elnök tartott igen határozott felavató beszédet.

Változókéony idő várható. Belsőből jelentik: Az északi széljárás Német-Ausztria fölött egyre erősödik. Változókéony időjárás várható, legelőbb helyen intenzív hőmérsékletesökkenéssel és éjjeli fagygal. A Déli alpok vidékén erős havazások vannak.

Mikor indulnak Kolozsvárról a vonatok? Az új vasúti menetrend a mai nap lépett életbe. A vonatok érkezésében és indulásában igen nagy változásokat hozott. Kolozsvárról Várad felé a következő vonatok indulnak: Gyv. 20.56 Szv. 1.50, Gyv. 3.56, Szv. 10.30, Expr. 12.25, Szv. 14.40, Gyv. 16.52, Tóvis felé gyv. 12.30, Expr. 19.08, Szv. 19.20, Gyv. 2.53, Szv. 1.10, Szv. 15.35 Gyv. 9.53. A Szamosvölgyi személy illetve vegyesvonatok 3.37, 7.25, 12.45, 16.05 és 19.50-kor.

Borzalmas taifun Indiában. Londonból jelentik: Raggon indiai tartomány fölött borzalmas taifun száguldott végig, amely sok várost és falut elpusztított. A tengeren tartózkodó bárkák ugyszólván valamennyien elsüllyedtek.

Fegyelmű vizsgálat nélküli csapatok et Rezik Károlyt, Bernády György harcra a vásárhelyi tanácsban. Az aradi Victoria és a Banca Centrala, dr. Taglicht Samu pere a Rosenberg Dávid céggel, rossz információt miatt. Vizsgálat a háromszéki prefektus ellen és más nagyszerű riportok olvashatók az Erdélyi Futár friss számában. Szógvényi Kiss Endre lapja az ország minden városából közöl tudósításokat és éppen ezért fogadják élénk figyelemmel az Erdélyi Futár megjelenését.

Akió az éhségstrájkban lévő munkások érdekében. Marosvásárhelyről jelentik: Az éhségstrájkot folytató munkások és munkások érdekében a marosvásárhelyi szakszervezeti tanács beadványt intézett a hadügyi-és belügyminiszterhez. A kérvényt maga Bernády polgármester vállalta átadni a kormány-nál. A kérvényt, amelyet ezer munkás és polgár irt alá, eljuttatják a kolozsvári hadbírószög főügyéséhez és a munkaügyi miniszterhez is. Ezt az utóbbi kérvényt a marosvásárhelyi munkaügyi inspektor fogja eljuttatni illetékes helyre.

A nagyváradi E. Zs. N. Sz. gyűlése Nagyváradi tudósítónk jelenti: A nagyváradi E. Zs. N. Sz. gyűlése vasárnap délelőtt fél tízenegy órai kezdettel a Kereskedelmi Csarnok dísztermében népes közgyűlést tartott. Dr. Bárdos Imre elnök lelkes szavakkal nyitotta meg a gyűlést és rámutatott arra, hogy a zsidó egység szimbóluma a sékel és minden zsidó önmagával szemben teljesül kötelességét, ha sékelt vásárol. Utána általános figyelem középponté szálalt fel Wasserstrom Sándor sékelbiztos, mint a mizrachí ügyvezető elnöke. Sajáta tapasztalatai alapján vázolta a romániai zsidóság súlyos krízisét, rámutatva az aktuális zsidó problémákra és annak a véleménynek adott kifejezést, hogy a jelenlegi szituációval szemben a zsidóság csak úgy védekezhetik, ha egységbe tömörül. Rath Efraim beszéde után dr. Kohányi Rezső a zsidóság indolenciájáról beszélt és rámutatott arra, hogy a közöny egyik legfőbb oka a zsidó problémáknak. Kohn Gábor felszólalása után dr. Bárdos Imre elnök zárta be a gyűlést.

Ujabb földgáz-furások lesznek Karcag vidékén. Budapestről jelentik: Karcag környékén, mint ismeretes nagymennyiség földgázot feletek, melynek napi szolgáltató képessége 32.000 köbméter. Ilyen mennyiségű földgáz az egész vármegye energiszolgáltatására elegendő. A minisztérium a földtani intézet vezetőségével egyetértve a napokban újabb ásatásokat kezd Karcag körül a mélyebb rétegek földgázának feltárására. Az a törekvés, hogy vízmentes, ugynevezett száraz gázt nyerjenek a födből amely az eddigénél még nagyobb mennyiséget és még nagyobb energiát tudjon szolgáltatni.

Halálozás. Ma meghalt Kolozsváron Turi Nándor nyugalmazott városi számvérvő hetvenkétéves korában. A megbodogult éveken át állott a város szolgálatában, ahol közbecsülést szerzett. Kiterjedt, előkelő család gyászolja. A marosvásárhelyi Agrárbank ügyvezető igazgatója, Turi Zoltán apját gyászolja az elhunytban. Temetése csütörtökön délután 4 órakor lesz a Cala Victoriei 3. számú gyászaházból.

Grafológiai előadás Csütörtökön, f. hó 17-én, este félkilenc órai kezdettel igen érdekes előadás színhelye lesz az újságíróklub. Halász József lap-szerkesztő, az Ellenzék munkatársa, egyébként széles körben ismertevű grafológus fog ezuttal előadást tartani a grafológia és a chiromontia (tenyerjölés) tudományáról. Előadása során bevezetőt nyújt a grafológia rejtélyes világába és a chiromontia érdekes titkaiba. Ez alkalomra itt hívjuk meg a klub tagjait és vendégeiket. Belépődíj az előadásra egyáltalán nincs. Az előadó felolvasásának elvégzése után grafológiai elemzésekkel is rendelkezésére fog állani a hallgató-ságnak.

Szakadékba zuhant egy teherautó tizenhárom utassal. Toulonból jelentik: Borzalmas baleset történt Toulon környékén egy nagy turaúttó utasával. Az autó, amelyen tizenhárom emberből álló vadásztársaság utazott, összeütközött egy mély szakadék fölé hídron egy másik autóval. Az összeütközés következtében a motor felrobant s a teherautó a vadászokkal a mélységbe zuhant. Két ember meghalt haton súlyosan megsebesültek.

Zsidók az új francia parlamentben. Párisból jelentik: A legutóbbi francia parlamenti választásokon 17 zsidó képviselő nyert mandátumot. És'pedeig: 1. Bokanovsky, kereskedelemügyi miniszter. 2. Rothschild Maurice báró, schild Maurice báró (Rotschild Eduard 3. Baron, radikális szocialista. 4. André Hesse, volt miniszter. 5. Spinas, 6. Morel, 7. Beduce. 8. Gooe, 9. Ury 10. Grumbach szocialisták, 11. Berger 12. Levy, 13. Lerman, 14. Linker, radikális szocialisták. 15. Leon Mayer, 16. George Mandel és 17. Werner, Schumann, demokraták. A zsidó képviselők között kibuktak L. Blum, Torres, Schwartzbart védője.

Valóságos nyerevényzőn volt az utolsó hetekben a népszerű Fritz Dörge Bankháznál Wien, 1/C. Kärntner Strasse 43. Az új sorsjátékokhoz a sorsjegyek 1/1—800, 1/2—400, 1/4—200 lei. Megbízásokat feltétlen biztos és díszkrét módon azonnal teljesít.

Mindenki rendel most sorsjegyet
az új osztrákországi sorsjegyek az évülszedék óta díszkrét és mintaszerű vas-
táca miatt mindenütt kivált bankoktól is.
FRITZ DÖRGE
WIEN I. C. Kärntner-Strasse 43.
50.000 nyerevény
több mint 250.000.000 Lei!
Egyetlen egy sorsjeggyel
18 millió Lei is nyerhető!
Gyors sorsjegyzárás:
1/1=800 lei 1/2=400 lei 1/4=200 lei
Nem kell előre fizetni!
Magadó egy levelezési lap postás
díszalatt.
Feltétlen titkárta! —
Prospektus, hivatalos jártatvány, minden
felvilágosítás szívesen és portmentesen.
Az összes sorsjegyek fele nyer.
Nincs illeték, általában semmi levonást!

Szovjetország kémei utján akarta megszerezni Lengyelország vasúti mozgósítási terveit. Varsóból jelentik: A varsó-krakkói vasutigazgatóság területen nagyszabású kémkedést fedeztek fel. Az adatok szerint Szovjetország Lengyelország vasúti mozgósítási terveit próbálta megszerezni.

Hevesi Piroka és Pfeiffer Alfréd hangversenye. Tegnap este tartották szonzaró utolsó hangversenyüket a katolikus főgimnázium dísztermében Hevesi Piroka és Pfeiffer Alfréd. Újat keveset mondhatunk e két illusztris művész képességeiről, hiszen számos hangverseny keretében mutatkoztak már be előtűnik és vírták ki elragadtatásunkat. Hevesi Piroka „Dohnányi „Passacagliájával” nyitotta meg műsorát s a művészi értékekkel teljes kompozíció minden szépséget tökélyre hozta ki. Egy fiatal román zeneszerző, Gregoire Ghidulescu két kompozícióját mutatta be ezután, ebből az előadást a zenei tudósok szerző számára is. Kodály-Bortók interpretációi a megszokott kongenialitással szözltek hozzánk. Tschajkovszki „Thème original”-jának előadásával a legbensőbb zenei élményé mélyítette bennünk ezt a pompás művet. Pfeiffer Alfréd képessége legjavát adta: mindvégig lebilincselő és élvezetes tudott maradni. Hangjának mély bugása színesen festi alá az áriák belső érzésvilágát. Kodály, Strauss, Koenemann dalait ille-
tőleg balladáját nagy sikerrel énekelte. Sok tapsot és elragadtatást aratott Händel, Beilo- és Mozart áriáival is.

HOTEL LOUVRE
Bukarest, Str. Carol 4.
Teljesen átalakítva és szépen butorozva újból
megnyilt.
Szoba 100 leiteti felfelé kapható.
Az igazgalóság

Szállodák, fürdők, penziók részére
ponyvavaszon matrac és butorhuzatok
serbiernyó rolettavaszon és rud
kerli-nyergagy afrik és butorugó
nagy választékban. Mintaszerű ajándékkal szolgálok.
Boskovics József
Cluj, Strada Reg. Maria 15. szám
Telefon 9-10.

A legszebb legolcsóbb legelegánsabb
nyomtatványokat
megrendelhetai a
Cartea Românească
nyomdai műintézetnél — Cluj
Calea Dorobantilor No 14—16.
Kérjen árajánlatot!

Közgazdaság

Romlott tojással árasztják el az erdélyi piacot

A hivatásos tojáskereskedők azt követelik, hogy cégbélyegzés nélkül ne lehessen tojást forgalomba hozni. Május elseje óta erőteljesen megindult a tojásexport

(Cluj-Kolozsvár, május 15. Az Uj Kelet tudósítójától.) Május elseje óta újra megelégtünk a romániai tojáskivitel, minthogy november 30-ig a tojás exportvámja tudvalevően csak 50 beni a téli hónapokra érvényes darabonként 1 lej helyett. A kivitel erős tempóban folyik és általában egredül Erdély területéről 6-10 vagon tojás megy ki hetenként külföldre, különösen Németországba és Angliába.

A romániai tojáskivitel ebben a szezonban nemcsak mennyiségileg mind a kiértékelésben, hanem minőségileg is.

ami arra enged következtetni, hogy a külföldi piacokat sikerülni fog visszacserezni. Tavaly ugyanis, amint azt *Germanmann* berlini román kereskedelmi attasénak az Uj Kelet által is közölt jelentése megállapítja, igen sok kifogás merült fel a romániai tojáskivitel minősége ellen, sőt Anglia erre való tekintettel el is rendelte, hogy ezentul csak olyan szállítmányokat fogadjon el, amelyekben minden darabon fel van tüntetve, hogy kitől származik és milyen klasszisu az áru.

Ebben az évben előreláthatólag nem lesznek ilyen kifogások a romániai exporttojás ellen, annál feltűnőbb azonban, hogy az egész belföldi piac el van árasztva romlott, vagy egészen gyenge minőségű tojással. Ez

a defekt áru, amely Szilágy megyétől egészen Csernovitzig megje-

Árlejtési hírdetmény. A cluji Kereskedelmi és Iparkamara az érdeklődők tudomására hozza, hogy a bistrítai garnizon kaszárnyáinak a javítási munkálataira árlejtést hirdettetett, amely ez évi május hó 28-án d. e. 11 órakor fog a VI. hadtest építési és katonai uradalma irodájában, Cluj, Str. Dorobanților 10 sz. emelt 2. ajtó 54 megtartani. A javítási munkálatok összértéke 521.985 lej. Az árlejtés a közkönyvesi törvény 72-83 §-ai és a hadügyminisztérium szállítási feltételek füzete szerint fog megtartani. A szállítási feltételek füzete, a vonatkozó tervek és költségvetések ez évi május 2-től kezdve megtekinthetők köznapokon 11-13 óra között a VI. hadtest építési és katonai uradalma irodájában.

Megjelent a Resica 1927 évi mérlege. Közgazdasági körökben nagy érdeklő-

lent a piacon, meglepő szervezettel helyezik el mindenütt

a városokhoz közeli falvak parasztságoson és más elenőrizhetetlen közvetítők. A hivatásos tojáskereskedelemre ez a módszer rendkívül hátrányos, mert egyfelől a romlott és preparált tojást olcsón hozzák forgalomba és így a laikus közönség inkább ezt veszi, másfelől pedig a friss tojással kereskedők természetesen magasabb árakat kénytelenek kérni ami az árdragítás ódiomát vonja maga után. Kolozsváron naponta fognak el cigányokat és vidéki parasztságosonokat, akik 40-60, sokszor azonban 95 százalékban is romlott tojást visznek a piacra. Tekintettel arra, hogy

eddig még nem sikerült pozitív módon megállapítani, hogy a romlott áru honnan kerül ki tulajdonképpen.

a kolozsvári és vidéki tojáskereskedők a helyi hatóságokhoz készülnek fordulni igazságtétel érdekében védelmére. A hivatásos kereskedők azt követelik, hogy amint Angliába és általában külföldre ma már nem lehet tojást eladni csak az eladó cég jelzésével, egy a belföldi és piaci forgalomban is minden kereskedő és raktár köteles legyen a tojás származó minden darab tojást cégspecsétjével ellátni, illetőleg ilyen pecsét nélkül szankciók mellett tilos legyen tojást forgalomba hozni

déssel várták a Resicai Vasművek és Eradalmak 1927 évi mérlegét, minthogy tudvalevőleg az elmúlt üzletév során igen érzékeny veszteségek érték az ország leghatalmasabb nehézipari vállalatát, aminek következtében a Resica kénytelen volt egyfelől üzemének bizonyos részét leállítani, vagy redukálni, másfelől pedig messzemenő személyi változások következtek be a vállalat műszaki és kereskedelmi vezetésében is. Időközben a Resica ötmilliárdos állami megrendelést kapott az ország többi gépjavító és vagonjavító üzemének rovására azonkívül pedig vámpolitikai téren is hatalmas segítséget kapott a vállalat amely ma ugyancsak korlátlan ura a romániai vaspiacnak. A most közzétett mérleg adatai szerint a Resica 750 millió alptőke és 700 millió 148.128 lej tartalékokkal mellett 438 millió 280.429 lej bruttó nyere-

Szováta-fürdőn

Villa Speranza
uri panzio
Szováta-fürdő

a kitünően ismert **uri panzio a villa SPERANZA-ban**, lényeges átalakításokat, ezidén már

junius hóban megnyílik.

Elismerten elsőrangú konyha, csukolt veranda. Bejáró vendégeknek külön étterem. - Felvilágosítással és kívánatra prospektussal szolgál, előjegyzést elfogad **dr. Kransz Józsefné f. Rabbiné, Diciosanmartin (Dics. szfmárton)**

sőget realizált az elmúlt üzletévben. Az általános költségek kamatok, adók, szociális kiadások, üzemjavítási előirányzat és amortizációk összege 306 millió 714.577 lej, amelynek levonása után a tiszta nyereség 131 millió 535.852 lej.

Kétszázmillióra emelt alaptőkéjét a Banca de Credit Roman. Bukarestből jelentik Május 12-én tartotta meg negyedik évi rendes közgyűlést Bukarestben a Banca de Credit Roman, az ország egyik legrégebb és legtekintélyesebb pénzügyintézete. Ebből az alkalomból a részvényesek meleg ünneplésben részesítettek Kaufmann Oszkár vezérigazgatót, aki harmincöt éve áll az intézet élén. A köz-

gyűlés egyébként elhatározta, hogy az intézet alaptőkéjét 150 ezer darab, egyenként 500 lej névértékű új részvény kibocsájtásával 125 millióról 200 millióra emeli fel. Az új részvények kibocsájtási ártolyama 775 lej. A részvényjegyzési határidő május 31-én jár le.

Egy angol font 375 drachma Athénből jelentik a görög minisztertanács dekrétumot irt alá, amelyben a drachma stabilizációs árfolyamát az angol lonthoz viszonyítva 375-ben állapítja meg, vagyis egy angol font 375 drachmát ér. Ugyanezzel a dekrétummal, amely ma lépett életbe, megkezdte működését az önálló görög nemzeti bank is.

INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE SI FABRICA DE CONFECTIUNI DE HARTIE

CARTEA ROMANEASCA

S. A. SUCURSALA CLUJ.
CALEA DOROBANȚILOR 14-16.

TIPOGRAFIA:

Execuția cu deosebită îngrijire tot felul de imprimări pentru Banca, Industrie și Comerț, precum: Hartie de Corespondență, Facturi, Plicuri, Carti postale, Circulari, Prețuri curente, Registre, Carti de adresă, Carti de vizită etc. De asemenea execuția tot felul de imprimări pentru Autoritățile publice, Broșuri, Publicațiuni de orice fel, Reviste, Ziare, etc.

LINIATURA MECANICĂ:

Execuția cu acurateță și exactitate tot felul de Liniaura pentru Registre speciale de Contabilitate pentru Banca, Industrie și Comerț, etc.

LEGATORIA:

Leaga tot felul de volume, Carti, Broșuri, Planuri, pentru Biblioteci și Particulari

FABRICA DE CONFECTIUNI DE HARTIE:

Produce: Registre de Contabilitate, tot felul de caete pentru Scoala, Blocuri p. desen, Carnete, Plicuri, Harti litate, etc.

Hirdessen az Uj Keletben

Világhírű nyaralók és üdülők

Pensiók, internátusok, leány- és fiúotthonok.

Havi ellátási díj tanulóknak: 150 P, felnőtteknek 160 P, mely hetenkinti változtatással négy nyaralóhelyre érvényes. Ezer személy referenciája.

Kérjen prospektust (válaszbélyeg).

Pestalozzi Internátus Iroda

(Fédération internationale der Pensionats Européens)

Budapest V., Alkotmány-u. 4. l.

Telef.: Teréz 242-36. Telef.: Teréz 242-36.

Nyaraló és üdülőtelepek:

Magyarországon: Budapest, Sötök, Balatonszöd Svájcban: Gené, Lausanne, Neuchâtel, Luzern, Montreux, Zurich, Lugano, St. Moritz Franciaországban: Paris, Deauville, Trouville, Biarritz, Aix les Bains, Grenoble, Evian (genfi tó); a francia Rivierán: St. Raphael, Cannes, Nizza, Juan les Pins, Monte Carlo, Menton. Olaszországban: San Remo, Nervi, Velence, Bordighera, Abbazia, Riccione, Roma, Napoli, Palermo. Ausztriában: Wien, Zell am See, Linz, Innsbruck, Salzburg, Ischi. Belgiumban: Ostende, Angliában: London, Cambridge, Brighton, Folkestone. Afrikában: Algír, Tunis.

A fentebb felsorolt helyek internátusok, fiú- és leányotthonok, pensionátusok, -intézetek részére is nyitva tartanak.

A többi helyek július, augusztus és szeptember hónapban vannak nyitva. Tervezzen utazási kedvezményeket (25-50%) külön dírcsillagokkal. Internátusi díjak Budapestben havi 90 P. külföldön 110 P.

Olimpiai Bélyegek

Most került forgalomba (márc. 27) Hollandiában az olimpiai bélyegsorozat, 8 darabban. Ha ön beküld 130 Lejt:

NEUMANN MIKSA

HAAG, BEGONIA STRAAT 150, HOLLANDIA, címre, ajánlott borítékon rövid időn belül egy sorozatot kap postán. A bélyegek leszállítását P. R., az Uj Kelet hollandiai tudóstója garantálja

Butorbevásárlók figyelmébe!

Butorszükségleteinek beszerzése előtt okvetlen tekintse meg

FISCHER ALBERT

butoráruházat
Cluj, Cal. Reg. Ferd. 61

TÖZSDE

A piac változatlan

Valutapiac 1928 május 15 (Rador)

DEVIZÁK	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárás						
Zürich	3140-3145	-	-	4-975	314	11035	13699	65065	1928
Newyork	163-16350	51875	5187250	254062	16270	57240	710-5	3375	-
London	796-79650	2533	253	12402	795	2795	346975	1647850	48831
Paris	640-645	204225	204250	-	859	223375	2798	132-8	39375
Milano	860-86	2733	2-33	13390	41	223375	2798	177-8	527
Prága	483-484	153750	153750	-	483	301625	3744	-	29650
Budapest	2850-2855	906-50	906350	-	2847	169625	210550	-	-
Belgrad	-	91325	91325	-	287	-	12-09	58-145	-
Bukarest	-	321	32050	1585	-	1-0775	1251	5942	176
Varó	-	5815	5815	-	1875	35350	439	2088	62
Bécs	2290-2295	7300	7300	-	2275	64-5	7-68	37850	-
Berlin	39-3905	12-1350	12-118	-	3900	805625	-	47-190	-
						1309375	17001	80750	-

Száz lej ártolyama Zürich (uto) 32050, Paris 1585, Budapest 35350, Bécs 43900, Prága 2088.

Szerda, 1928 május 17.
Corso f...
Szerda 5, 7,
enyém.
Csütörtök 3,
Heti...
szereplő
péntek 5, 7,
Szombat 5, 7,
Vasárnap 3.

Az Iklód...
Erec Iparos...
utóbbi köz...
az Intézet...
málja, hogy...
egyének a...
névét) vise...
fennállásá...
gyób érden...
Az Intéz...
lása alatt b...
kát végez...
mivel szám...
ket a szigo...
mudtanulás...
ágakra tölk...
pessége ké...
mes egyém...
és büszkesé...
Pályázhat...
társadalmi...
zsidó.
Pályázato...
vebb felvilá...

Most...
Kur...
J...
KE...

Leop...
Der Soh...
ára f...
Mullford...
des G...
ben

Dr. S...
Kolonisa...

Jüdis...
Füzve...
Körve...

Kapha...
köny...

OOO

dön
 ... lényeges
 ... ezidén már
 ... megnyílik.
 ... vendégeknél
 ... szolgálat
 ... (Dics. sztmárton)

... atározta, hogy az
 ... ezer darab, egyen-
 ... u új részvény ki-
 ... orol 200 millióra
 ... nyek kibocsátási
 ... részvényjegyzési
 ... jár le.
 ... drachma Athénből
 ... szertanács dekrét-
 ... n a drachma sta-
 ... az angol fonthoz
 ... ilapítja meg. va-
 ... 75 drachmat ér.
 ... mal, amely ma
 ... működését az
 ... ank is.

... k és üdülők
 ... k, leány- és
 ... k.

... j tanulóknak
 ... nőreknél
 ... tenkinél
 ... régy nyá-
 ... ényes. Ezer
 ... enclája.
 ... választélyeg).
 ... átus iroda
 ... (Központi Európai).
 ... ány-u. 4. l.
 ... t. Teréz 242-36.

... ötelepek:
 ... st. Siótok, Bala-
 ... Lausanne", Neu-
 ... rich Lugano",
 ... n: Paris", Deau-
 ... Aix les Bains,
 ... a francia Rivie
 ... Nizza", Juan les
 ... Olaszország-
 ... elence, Bordig-
 ... koma", Napoly,
 ... t. Zell am See,
 ... Ischl Belgium-
 ... London", Cam-
 ... ne. Afrikában:

... a. f. u. és leány-
 ... tesztet is nyitva
 ... a szeptember hó-
 ... ai kedvezmények
 Interkontinental díjak

... arc. 27) Hof-
 ... egsorozat, 8
 ... 130 Lejt:
MIKSA
 ... T 150, HOL-
 ... ritékon rö-
 ... t kap pös-
 ... t P. R., az
 ... a garantálja

... elmébel
 ... beszerzése
 ... tse meg
BERT
 ... rd. 61

MOZI
Corso filmszínház műsora
 Szerda 5, 7, 9-kor — Lesz maga juszt is az
 nyém.
 Csütörtök 3, 5, 7, 9 órákor Premier. **Mata**
Hari. Szenzációs orosz dráma. — Fő-
 szereplő **Magda Senja.**
 péntek 5, 7, 9 órákor **Mata Hari.**
 Szombat 5, 7, 9 órákor **Mata Hari**
 Vasárnap 3, 5, 7, 9 órákor **Mata Hari.**

... תורה תלמוד תורה עם דרך ארץ
 ... תורה עם דרך ארץ עם דרך ארץ

Felhívás
 Az Iklódi Talmud Thóra Im Derech
 Erec Iparos Jeschiva vezetősége, leg-
 utóbbi közgyűlésén elhatározta, hogy
 az Intézet hivatalos címét úgy for-
 málja, hogy az Intézet azon az érdemes
 egyénnek a nevét (vagy hozzátartozója
 nevét) viselje, aki az Intézet további
 fennállásában és fejlődésében a legna-
 gyobb érdemeket megszerzi.
 Az Intézet, mely háromévi fennál-
 lása alatt bebizonyult, hogy uttörő mun-
 kát végez a zsidó ifjuság nevelésében,
 mivel számtalan szegénysorsú bochere-
 ket a szigorú vallásos nevelés és Tal-
 mudtanulás mellett, produktív ipar-
 ágakra tökéletesen kioktat, életké-
 pessege kétségtelen s így azon érde-
 mes egyének örök időre dicsőségére
 és büszkeségére válik.
 Pályázhatnak minden vallásilag és
 társadalmilag kifogástalan ebéletű
 zsidó.
 Pályázatokat benyújthatnak vagy bő-
 rebb felvilágosításokat szerezhetnek.

Braun Henrich főrabbi
 Iklod, Iud. Somes
Most jelent! meg
Kurt Münzer:
JUDE
ANS
KREUZI!

Judenroman
 Ára 135 lei.
Leopold Hichler:
Der Sohn des Moses Mautner
 ára füzve 140, kötve 180.
Mulford: „Der unendliche Geist
 des Guten. Ára vászonkötés-
 ben 150 Lei
Dr. S. E. Soskin
Kolonisationsrevizionismus.
 Ára 32 Lei.

Jüdische Schwänke
 Füzve 180
 Kötve 230
Kapható az Uj Kelet
könyosztályában.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelb. Rt.
GLUJ, PIATA UNIRII 7. sz á m
Fiókjai: Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely és Nagyváradon. —
Saját tőkéi 85 millió lei.
Affiliált intézetek: Tordaanyos Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tordán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen és Sz.-Keresztúron, Szászrégenvidéki Takarékpénztár és Hitel r.-t. Szászrégenben és népbank r.-t. B.-hunyadon. — Mindenbankügyletet legelőnyösebben végez. — Engedélyezett devizahely. Arurak árára a vasut mellett.
Betéteket elfogad

A tudományos irodalom nagy eseménye!
Dr. Ligeti Sándor új könyve
Az erkölcs keletkezése és fejlődése
Az erkölstudomány nagy kérdéseinek ismertetése és továbbfejlesztése
Kivonat a tartalmából.
 Az erkölstudományok gyakor-
 lati jelentősége.
 Gyakorlati és elméleti erkölcs.
Az erkölcs keletkezése.
 A lelkiismeret.
 Az állati csoportok erkölcsi
 ítéletei.
 Egyéni és társas erkölcs, stb.
 A jó és rossz jelentősége az
 etikában.
Az erkölcs élete.
 A vallás erkölcs.
 A nevelés, tekintély és hatalom.
 Az uralkodó erkölcs kettős jellege.
 Az erkölcsök differenciálódása.
 A foglalkozások és nemii élet
 erkölcsi.
 Gazdasági erkölcs.
 Társadalomtudomány és erkölcs-
 tan, stb.
Az erkölcs fejlődése és jövője.
 Az erkölcsstan útja a politika tanulmányozásához.
Kapható az Uj Kelet könyvosztályában

Megjelent az első kóser szakácskönyv
 Az erdélyiszerte különösen ismert lakadalmi főzőnő
Ganz Abrahámné
 összegyűjtötte népszerű receptjeit és főzési módszerét egy vaskos
 kötetben bocsájtotta nyilvánosságra. Ez az első kóser szakács-
 könyv, amely páratlan a maga nemében, minden zsidó ház-
 tartásban nélkülözhetetlen. Ára 200 Lei. Megrendelhető a szerző-
 nél: **Ganz Abrahámné, Gherla (Szamosújvár).**

ENNYEL NÉGY ROMÁN
 Kapható az Uj Kelet
 könyvosztályában
 melynek segítségével tökéletesen fordíthat románról magyarra
 vagy magyarról románra. A dr. Cheresztessiu-féle román szó-
 tárok legrészletesebbek és legkönnyebben kezelhetők
 1. román-magyar szótár 1134 oldal
 ára füzve 250—, kötve 295— lei.
 2. magyar-román I. kötet 1070 oldal
 ára füzve 250—, kötve 300— lei
 3. magyar-román II. kötet 957 oldal.
 ára füzve 350—, kötve 400— lei
 4. román nyelvten 208 oldal, ára
 füzve 80—, kötve 95— lei.
Összesen 4 kötet 3369 oldal, ára vászonkötésben f. 900, k. 1090 L.

APRÓHIRDETÉSEK
 Egyszeri közlésnél egy szö 5 lej, vastagabb
 betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej.
 Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény.
 Apróhirdetéseket díja előre fizetendő jelzés
 levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg
 mellékelve van. Előjegyzési hírek díja 250 lej,
 előfizetőknek 150 lej.

Öt szobából áno
 lából épített ház, ju-
 tányos árban eladó.
 Vasúti szállítással franco.
 Értekezni lehet Írsal
 céggel, Calátele, via
 Huedin.

Két szoba,
Konyha, fürdőszó-
 bász modern lakást he-
 resék azonnaira. Cím a
 kiadóban.

Üzletnek, irodának,
 rendelőknek, salonnak
 stb. kiválóan alkalmas
 első **emelési ha-
 lyosság** a város leg-
 forgalmasabb helyén,
 Szabó Jenő fűgél
azonnal kiadó.

Teljesen
különbefaragott
 csinosan burorozott
 parkettes, nagy taccsi
 szoba esetleg fürdő-
 szobahaszinnalattal is,
 két-három személynek
 junius 1-re kiadó. Cím a
 kiadóban.

Román levelezést vál-
 lálatok. Cím a kiadóban

Román, német és
 heber órákat ad dip-
 lomás tanár. Cím a
 kiadóban

Bölcsészeti
egyetemet vég-
zett, j-sivákban és a
 budapesti **Orszá-**
gos Rabbiképző
Intézetben képzett
 erdélyi születésű rom-
 máni is beszéző, 39
 éves, nőtlen jellemű is
 jegyző és hittantanári
 minőségben alkalmas-
 zott elsőrendű peda-
 gógiai és adminis-
 tratív erő hasonló v.
 hittantanár — Rabbil-
 helyettesi állásba azon-
 nafra ajánkozik. Cím:
 Főkantor, Karansebes
 (Banat) 507

Külön bejárato-
 szép, világos, nagy
 burorozott szoba,
 gyümölcsös kert kö-
 zepén, kitűnő nyaraló-
 hely, a Str. Dragalhe
 124. szám alatt. —
 Rákóczi-ut kezdésén
 kiadó. Esetleg konyha-
 használattal is. Övegy
 Pop Lászlónál.

Zongorabírákat
 ad végzett akadémista
 esetleg gyakorlatias
 is. Cím a kiadóban.

Két vagy három szo-
 bász modern, komplett
 lakás burorozva, jun.
 1-ől szept. 1-ig a
 centrumban kiadó. —
 Cím a kiadóban.

Eladó egy kőbő-
 bangu mesterhez. —
 Cím a kiadóban.

Utazó urak! Hotel Park
 (vis a vis gara Satu-Mare)
Restaurant Ratz **RESTAURANT** **RESTAURANT**
 házi konyha, gyors és
 figyelmes kiszolgálás. Garantált léte-
 mentes szobák kaphatók

Most jelent meg
SIPOS DOMOKOS:
Dágtat a halál
 a korán elhunyt erdélyi író posthuma-
 verset. A versek elő Szentmárei Jenő író
 részletes előszóval.
Ára 70 lei
KAPHATÓ
AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN
GLUJ

Az utolsó máglya

Irtta Szabó Imre

— Nem zsidók adták hóhérekre, még az Evangélium szerint sem, — felelt szinte bosszus határozottsággal — nem a zsidó nép, hanem a papi fejedelmek és irástudók, a megalkuvók és népükkel üzerekedők csinálták. Hogy Krisztus feltámadhasson és eszméi győzedelmeskedhessenek. Fájdalom, tette hozzá, főre nem érthető hangsúllyal, még nem mindenütt győzedelmeskedtek! Az egyházban sem!

Ez a fullánk mégis felborzolta magarakényszerített nyugalmából a püspököt.

— Báró ur, szolt most már keményen — ont ugylátszik, ama francia firkászok, akik egyháznak széjjelzüllesztésére törekszenek, hatalmukba kerítették!

— Erre semmi szükség nem volt és ma sincs — válaszolt Lekay fölényes nyugalommal. Magam alkotom meg véleményemet a körülöttem zajló dolgokról és jól megfigyelem azokat, akik a vallásban a mellékést lényegesnek veszik és fontosnak a jelentéktelent. En mindenütt az embert keresem mindenekfölött.

Néhány pillanatnyi elfogódott csend következett ezután. Signor Ernesto kezét dörzsölte. A báró elgondolkodott, Ellára és ügyére gondolt, nem arra, hogy a vitában ő maradjon a győztes. Ezért enyhébb hangnemben folytatta:

— Nem vagyunk növendékpapok, kedves testvérem, világosabban és érettebben gondolkozunk, mint a rajongás éveiben. Valljuk be, a szent iratokba sok olyan betoldás került az idők során, amire egyházunknak szüksége volt és ön is meglátta az evangéliumok ellentétes közléseiből, hogy a rank maradt inasos termékeket rekonstruálni kell. És én azt mondom, történt legyen akkor bárminek is, nincs jogunk büntetni az utódokat Isten egyedül tartotta fenn magának a hetedizigleni büntetést. De azt is mondom, hogy a megváltónak nem volt szándéka az erőszakos térítés, hiszen a kandánita nemzetségből való asszonyt nem is kívánta megváltani és azt mondom: «Nem bocsáttattam én hanem csak Izrael házának elvesztett juhaihoz.» A zsidók töróját nem eltörölni, hanem betölteni jött.

Ernesto püspökben most felgaskodott minden rossz ösztöne. A kényur vad ingerei fölsűrűsödtek husos akai köré, álla előre ugrott, markát összeszorította. Elpárolgott belőle a gondolatokat lemérő tudós és a teológus is, aki minden eszméjét hozzácsatolja a Bibliá szavaihoz. Csak emésztő, kormos tűz maradt benne, azzal a féktelen lobogással, ahogy az uralom és gög hideg szele megfőrgatta.

Ajkát harapálta. De azért erőt vett valahogy elemi indulatain.

— Az Üdvözítő betöltötte a zsidók Töróját, de ez a hitvány nép makacsul ragaszkodik kanaánita gonoszságaihoz. Hiába küldöm térítőmet zsinagógáiba, nem akarnak magukba szívni bármily keveset is az evangéliumi szentségekből. Elhurcoltuk őket ide, még Titus idejében és lám azóta sem változott meg a lelkiéletük. Elődeink mindent megpróbáltak velük és mint bépkölosokat muszáj elkülöníteni magunk közül.

Felállt és vadul lecsapott az asztalra.

— Hatalman lesz és megtöröm őket!

Lekay nem vitázott tovább és feszült csönd maradt az indulatos szavak után. A báró most már jobban megérezte, mint ahogy hitte, a Térítők Háza parancsnokát és a nemes férfi engedékenységeivel lecsillapítani próbálta a gonoszságában földült embert. A szeretet jegyében korholván, Pál apostolnak egy mondatát idézte előtte.

— Az értelem felhivalkodtat, a szeretet pedig épít!

— Remélem — vetette vissza Mario lecsillapodott önérettel — engem nem fog lelkiismeretlenséggel vádolni!

Lekay András nobilis fejbiccentéssel válaszolt: — Ha ilyen fellevelem van, bizonyára nem jövök ide!

Ez szélesöndet jelentett, de nem a vihar elültét. Signor Ernestóban belülről a becsvágy féltékenysége tovább háborgott, de a magyar báróban az igazságos ügy diadalának kierzszakolása tombolt.

A szenvedélyek e bujósdija közepette hivatta he Ernesto püspök a Térítők Házában titkos rendőrt, Francesco Vitálit, aki a zsidó Ambron Lea ügyét megindította.

A zömök, könnyű lárásu, nápolyi emberke kényelmentlen érzéseket ébresztett a báróban. Lomposága maga a üszteletlenség, csapzott haja alatt kiugró homlok, mélyen ülő, pislogó, korom-szemek és az életveg emberek cserzett arca.

— Mondd, Keresztény telkiismerettel Francesco, hogyan kezdődött közötted és a neofita nő között a nyilván házastársi viszonyra célzó ismeretség és mond el a továbbiakban, miként kívánta menyasszonyod Anyaszentegyházunkba való felvételét!

Bátorító megállapításai voltak a feltett kérdéseknek ordoi kszeretadás a hazugság mesgyéjére.

Lékay szívszorogva figyelt.

A legény beszélt:

— Amint már több ízben is elmondottam, ellenállhatatlanul szerettem e nőt, akit a geitóban való szolgálatai utjaimból ismertem. Nem tudtam érintkezni vele nyíltan, hiszen mindkettőnköt ügyelő szemek környékeztek, a számkivetés átkát öltöttem volna az enyéméimnél magamra, ha megtudják, hogy zsidó nőszemélyhez vonzódom és Leát is a kitagadás veszedelme fenyegette arra az esetre, ha köztudomásává válik egy gójjal szőtt szerelme. De ölthetetlenül égett bennem a vágy, e leányt hitvesemül venni és ő is hajlott az egyházba való átérésre.

Minden szavából kiérződött a hazugság mesterkétsége. Lékay nemes volt, méltatlan ahhoz, hogy ezzel a szörnyű emberrel vitába szálljon, vagy akár, hogy pandurfogásokkal megcáfoltassa önmagát. Keserűn nézett, hol ebbe a rossz ábrázatba, hol a püspök ravaszul csillogó szeméibe.

— Meg kellene hallgatni a leányt — indítványozta a báró az imént keletkezett légekörtől kissé izgatottan.

A püspök nem válaszolt nyomban, kezeivel végigsimította dult arcát és a gondolkodás leple alatt gyorsan kifőzte a maga kis haditervét. Elővezetett a leányt, így határozott. A magyar ur vere bizonyára megmozdul a szép zsidó hajadon láttára és ezt a hajlamosságát nagy ravaszul fegyverül lehet ellene fordítani, valahányszor kellenél többet avatkozna bele ebbe az ügybe.

— A leányt — szolt erőteltetett nyugalommal — meg lehet hallgatni!

Francesco kissé zavart lett, de vakmerősége gyorsan önrálmát öntött beléje.

— Nekem sincs ellene kifogásom — szolt udvariasan.

A püspök fennhéjázón, a kényur durva gögijével intette le.

— Ki törődik a kifogásaiddal? Neked itt előtünk nincs véleményed, te csak felelhetsz a hozzád intézett kérdésekre.

— Történjék szent atyám kívánsága szerint — alázatoskodott a sziciliai — és a püspök intésére meghuzta a feje fölött lógó vastrudat. Az érces esengyü hangjára parókás szolga jött be.

A püspök megparancsolta, hogy kísérje ide a leányt.

Kámszaszerű, fekete ruhájában bizony szivetlítő volt a magas szőke zsidóleány. Kecses tartózkodással ült le, amikor a püspök helyet mutatott neki és áldozati megadással várta az inkvizíciós kérdéseket.

A püspök kedves hízegőn szolt:

— Gyermekek a katekizmust, vagy a szent Bibliát minden utadon magaddal tartozol vinni. Erre nyilván nem oktattak ki, igaz hivesim, főleg pedig az Anyaszentegyházba áttérők, ezt pillanatig sem feledhetik el. Nemes szépséged, lásd nem is érvényesül ha kezében nem szorongatsz Bibliát. Nesze leányom, itt adom neked ajándéku ez a szép kis könyvet, a Szentírást, most kaptam alig egy hete egy híres velencei könyvnyomató műhelyből!

Meg sem várva, hogy a leány felálljon az ajándékért, a püspök udvariasan odavitte neki és amikor Lea kézesókkal akart hálaalkodni, a pap finoman elhárította a kegyes megatázkodást.

Néhány kérdést intézett hozzá még halkan. Megtudkolta, halad-e a keresztiség felvételéhez szükséges studiumjában. A leány kelletlen udvariasan felelt, fejét hátravetette és szép nyaka diadalmas fehérséggel csillant meg kámszájának fekete-ségéből.

A magyar pap ezt a lelki momentumot ragadta meg és megkérdezte:

— Mondd gyermekem, szívesen váltál el otthonodtól és boldogságotat találod az új rellióban?

Lea megérezte a pap hangján az őszinteséget és az első pillanatban habozott, hogy kinek feleljen. Adjon hamis választ a ház főnökének ravaszkodásaira, vagy tárja-e fel nyíltan, minden részletében ezt a gonosz esetet? Anyjának árthat vele és a vetőnek, főleg Ellának, de úgy érezte, hogy nem bírja tovább a gonosz játékot. Elsápadt és minden

tagjában reszketett, amikor a báró felé fordulva megszólalt.

— Engem elhurcoltak otthonomból, holott jól éreztem magam saját vallásomban!

— Igaz meggyőződéssel beszélsz, vagy talán lázálmok győtrő kinzásainak hatása alatt? — kérdezte a magyar pap, megfosztva és egyben megkímélve Mario püspököt a beleszólástól.

— Megelégettem a hitvány komédiát! — szolt kurtán a leány.

Francesco nem tudta lefekezni magát:

— Itt senki nem komédiázik veled. Minden kényelme megvan, ujjal senki hozzá nem nyúl, nem is nyulhat, különben velem gyúlna meg a baj!

Mario püspöknek ezuttal semmi kifogása nem volt a hivatlan közbeszólás ellen.

— És zsidó ritus szerint elkészített ételt ebelt, amit hazulról küldenek neki, nehogy azt hűgyje, valaki meg akarja mérgezni. Élvez minden gyöngédséget, amit csak módomban van nyújtani neki, hiszen a feleségem lesz, mihielyt fölveszi a keresztiséget.

Lea idegesen arcához kapott, elfődte szemét, elfordult és pillanatig ajkát harapálta.

— Nem kell senkinek a gyöngédsége! Itt fullánk minden jó szó — tört fel belőle azután — nem bírom a hízegést és az álnokságot!

Fejét nem vetette föl. Ugy állott, mint egy fekete szobor sírboltok bejárójánál.

— No, no — és a püspök arcát vörös izgalom öntötte el — te most bizony másokat beszélsz, mint tegnap és tegnapelőtt. De ha ettől effektünk, leg-többet a levél beszélt. Ime itt az irás, amiről elismerted hogy magad, vetetted papirosra!

A püspök vastag papírlapot húzott elő asztala fiókjából és bosszusan olvasta:

Kedvesem! Ne ma, hanem holnap várj este felé a Sziciliána zsinagóga előtt, amikor minchát imádkoznak és senki arra nem jár. Nehezen várom a pillanatot. Alszom, de szívem ébren van — mondja az Énekek Éneke és én veled éneklek: »Nagy vizek nem tudják eloltni a szerelmet és folyamok árama el nem sodorhatja tláza egész kíncset igérhető valaki szerelmeért, biz megvettnek azt.« És a szoltárossal mondom: »Csak a te szárvaid árnyékában tudok örvendezni.« Epedek drágám a perc után, amikor isten nevében és egy új szent frigy kötelekében egyesülhetünk!

Az Ur orvjon és segítsen. A vízontlatásig
Leád.

A két pap mereven vette célba a leány lehorgasztott fejét.

— Kell-e — szakította meg a püspök a kínos csöndet — kell-e világosabban nyilatkoztatni az egyházba való felvétel szándékát, mint ahogy ez a levél utolsó szavaiban történik?

A magyar pap megszólalt:

— Lea!

Legett fejét a leány felemelte és a reménység melegével nézett Lékay Andrást.

— Csak ismételhetem, hogy ami velem történik nem más, rossz komédiánál. Másokat beszélttem tegnap és tegnapelőtt, ezen nem csodálkozna, aki tudja hogy milyen megfélemlítésekkel, igéretekkel és észbontó torturákkal dolgoznak ellenem. Hol bíborvörös finom szalomba helyeznek, fejedelmi ágvat adnak, amelyből ének idején zavarnak föl valamástétre, hol levisznek a penészes, vizes bortörbe hogy hallgassam az elítéltek panaszos sóhajait Rózsakertben járhatnak, hogy utána meg-mutassák a kánpadot és máglyát ábrázoló képeket.

— De a levélben — szolt Lékay biztatón — a levélben új szent frigről beszélsz!

— Igen, új frigről beszélek, mert nem kívánhatom, hogy vőlegényemmel a bujósdi viszony örökké tartson. Felesége akarok lenni. Ezt szándékoztam jelezni!

— Francesco felesége? — érdeklődött tovább a pap burkolt finom gunnyal.

Leából most már fölfakadt elszánt, elemi vad-sággal a keserűség. Nem törődve anyával és vőlegényével, nem gondolva arra, hogy a gettó kis emberein torolhatják meg a sértéseket, nem gondolva, hogy a külön, finom lakosztályt kicsereélhetik földalatti börtönnel vasnehezéket tetőnek a kezeire és megvonhatják tőle a hazulról küldött ételmet.

— Semmi közöm ehez az emberhez! Fekete varangyok járnak rajtam, úgy érzem, ha a kezemet érinti. Soha nem ismertem azelőtt és nem hozzá írtam a levelet! Nekem becsületes, tisztalekű vőlegényem van, engedjenek vissza az anyámhoz!

Mario püspök néhány lépést tett Lea felé, erősen a szemébe nézett, a leány állotta a könyörtelenség nyíltait és nem hagyta lefegyverezni magát.

(Folyt. köv.)

Hirdessen az Uj Keletben

KIADOM
Str
SZERKES
Ejjele
ELŐFIZET
Egy
Félev
Negy
Egy h

XI évf

1928

Ber

Benes egy legje Nem la: tanár. tudja érve egy szem tudja, ho mai utves gyakoriati elérni, m tüzésekkel Ez ma — hallati konyságt rosában es imposszabi Benes eg ben képv gyar- és n rendszern kozással t rópai kont a magyar, cio áll. Ez tévedet, n társaság m mint prób van felsz készebb, k lo hivalko a kasanar jának köv országban magváltozt len állónai metország a Népszöve ben angol szimpátiák a gyakorla antant az már csak helyettese kul kénytel az imperia Angliáé is Bonos né mit észre r ró őssze velni. Nem szont, söt. Azt pedig ragaszkodó sáfar tehát káló tanár gával való hogy a mu mával egy. Ezért ve ahol szem megváltozo ujjabb célk realitását don a fóku magyarbar küll pedig dugudhat, I arna, hogy kólinie, ha az angol h nak látszat resztul vez el, hogy a rilj hazáját egyébként

CORS
Muzsint